

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

ПРОЕКТУВАННЯ

**СКЛАД І ЗМІСТ МАТЕРІАЛІВ ОЦІНКИ ВПЛИВІВ НА
НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ (ОВНС) ПРИ
ПРОЕКТУВАННІ І БУДІВНИЦТВІ ПІДПРИЄМСТВ,
БУДИНКІВ І СПОРУД**

ДБН А.2.2-1-2003

Видання офіційне

Цей документ, незважаючи на його автентичність з оригіналом (друкованим чи віртуальним виданням), носить інформаційно-довідковий характер (для некомерційної діяльності) і не має статусу офіційного, навіть якщо це зазначено у тексті (електронній чи сканованій версії).

Держбуд України
Київ 2004

РОЗРОБЛЕНІ:

Українським державним головним науково-дослідним і виробничим інститутом інженерно-технічних і екологічних вишукувань (канд. техн. наук Чуніхін В.П. - керівник);
Харківським державним відділенням комплексних досліджень та оцінки впливу на навколишнє середовище інституту УкрНДІІНТВ (канд. геол.-мін. наук Абрамов І.Б. - відповідальний виконавець);
Управлінням інженерного захисту територій та промислової забудови Держбуду України (інж. Крищук А.Б., інж. Іськов В.Л., інж. Перекута Г.О.);
Управлінням екологічного аудиту, експертизи та страхування Мінекоресурсів України (інж. Калиновський С.В., інж. Матвеева Є.Ф., інж. Л.І. Побоченко Л.І.);
Міністерством охорони здоров'я (лікар Ситенко М.А., лікар Махнюк В.М.);
Центральною службою "Укрінвестекспертиза" (арх. Кур'ято В.А., арх. Сарнацький Ю.А.);
Науково-дослідним інститутом теорії та історії архітектури і містобудування (д-р арх. Дьомін М.М., д-р біол. наук Солуха Б.В.);
Інститутом гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзеева АМН України (д-р мед. наук Кіреева І.С.).

ВНЕСЕНІ
ТА ПІДГОТОВЛЕНІ
ДО ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Управлінням промислової забудови, будівництва у складних інженерно-геологічних умовах та ЧАЕС.

ЗАТВЕРЖЕНІ

Наказом Держбуду України від 15.12.2003 р. № 214 та введені в дію з 01.04.2004 р.

Право власності на цей документ належить державі. Відтворювати, тиражувати і розповсюджувати цей документ повністю чи частково на будь-яких носіях інформації без дозволу Державного комітету з будівництва та архітектури заборонено.

Стосовно врегулювання прав власності звертатись до Державного комітету з будівництва та архітектури.

Офіційний видавець нормативних документів
у галузі будівництва і промисловості будівельних матеріалів
Держбуду України
Державне підприємство "Укрархбудінформ"

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

Проектування

ДБН А.2.2-1-2003

Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд

На заміну
ДБН А.2.2-1-95

Дані будівельні норми встановлюють порядок розроблення матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) у складі проектної документації на нове будівництво, розширення, реконструкцію та технічне переоснащення об'єктів промислового та цивільного призначення (далі - планована діяльність), основні вимоги до складу й змісту цих матеріалів.

Додаткові вимоги щодо складу матеріалів ОВНС об'єктів зі специфічними умовами будівництва, а також при ліквідації наслідків аварій і катастроф, консервації й ліквідації підприємств, будинків і споруд визначаються в окремих відомчих нормативних документах.

Норми є обов'язковими для органів державного управління, контролю і експертизи, місцевого й регіонального самоврядування, підприємств, організацій і установ незалежно від форм власності і відомчої належності та фізичних осіб, котрі здійснюють свою діяльність у межах України.

Основні терміни та їх визначення наведені у додатку А.

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Метою ОВНС є визначення доцільності і прийнятності планованої діяльності і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, санітарних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища.

1.2 Матеріали ОВНС надаються у складі проектної документації уповноваженим державним органам для експертної оцінки і повинні всебічно характеризувати результати оцінки впливів на природне, соціальне, включаючи життєдіяльність населення, і техногенне середовище (далі - навколишнє середовище) та обґрунтовувати допустимість планованої діяльності.

1.3 Основними завданнями ОВНС є:

- загальна характеристика існуючого стану території району і майданчика (траси) будівництва або їх варіантів, де планується здійснити плановану діяльність;
- розгляд і оцінка екологічних, соціальних і техногенних факторів, санітарно-епідемічної ситуації конкурентно-можливих альтернатив (у тому числі технологічних і територіальних) планованої діяльності та обґрунтування переваг обраної альтернативи та варіанта розміщення;
- визначення переліку можливих екологічно небезпечних впливів (далі - впливів) і зон впливів планованої діяльності на навколишнє середовище за варіантами розміщення (якщо рекомендується подальший розгляд декількох);
- визначення масштабів та рівнів впливів планованої діяльності на навколишнє середовище;
- прогноз змін стану навколишнього середовища відповідно до переліку впливів;
- визначення комплексу заходів щодо попередження або обмеження небезпечних впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, необхідних для дотримання вимог природоохоронного та санітарного законодавств і інших законодавчих та нормативних документів, які стосуються безпеки навколишнього середовища;

- визначення прийнятності очікуваних залишкових впливів на навколишнє середовище, що можуть бути за умови реалізації всіх передбачених заходів;

- складання Заяви про екологічні наслідки планованої діяльності.

1.4 При розробленні матеріалів ОВНС необхідно керуватися вимогами чинного законодавства (додаток Б), стандарту України ДСТУ ISO-14001-97, чинними державними будівельними, санітарними та протипожежними нормами, а також місцевими екологічними умовами й обмеженнями.

1.5 Виконання ОВНС та підготовка її матеріалів, а також виконання окремих розділів на засадах субпідряду доручається організаціям, які мають відповідну ліцензію. Вартість робіт з ОВНС проводиться у зведеному кошторисі окремим рядком,

1.6 Порядок виконання та підготовки матеріалів ОВНС повинен відповідати загальній технологічній схемі інвестиційного процесу будівництва, наведеній у додатку В:

- замовник визначає виконавця ОВНС;

- замовник і виконавець ОВНС складають, погоджують і публікують Заяву про наміри за формою, наведеною у додатку Г, із зазначенням переліку очікуваних впливів планованої діяльності; проводять збір і систематизацію наявних матеріалів про стан навколишнього середовища, середовища життєдіяльності населення і господарської діяльності відповідно до переліку впливів; складають завдання на розроблення матеріалів ОВНС за формою, наведеною у додатку Д, з обґрунтуванням обсягів робіт залежно від небезпеки для навколишнього середовища планованої діяльності, її альтернативи (у тому числі відмови від зазначеної діяльності), варіантів розміщення і стану навколишнього середовища;

- виконавець ОВНС виконує роботи відповідно до завдання на розроблення матеріалів ОВНС і 1.7-1.12 даних Норм і за результатами цих робіт готує разом із замовником Заяву про екологічні наслідки діяльності;

- при виконанні ОВНС для видів діяльності й об'єктів, наведених у додатку Е, замовник або, за його дорученням, виконавець ОВНС через органи місцевої влади інформує населення про плановану діяльність, визначає місце і порядок проведення громадських слухань, відкритих засідань, збирає звернення громадян, здійснює розгляд та врахування зауважень і пропозицій;

- замовник чи, за його дорученням, генпроектувальник подають матеріали ОВНС у складі проектної документації на узгодження і комплексну державну експертизу відповідно до чинного законодавства.

1.7 Для видів діяльності й об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку, наведених у додатку Е, розроблення матеріалів ОВНС виконується в обсязі відповідно до розділу 2 даних Норм.

Для інших видів діяльності та об'єктів, не наведених у додатку Е, матеріали ОВНС розробляються у скороченому обсязі, який визначається замовником і генпроектувальником у кожному конкретному випадку при складанні Заяви про наміри, за узгодженням з місцевими органами Мінекоресурсів та Державної санітарно-епідеміологічної служби МОЗ України.

1.8 На основі висновків остаточного звіту ОВНС замовник і виконавець ОВНС складають текст Заяви про екологічні наслідки планованої діяльності і забезпечують її розповсюдження через засоби масової інформації.

Остаточний звіт ОВНС, з урахуванням громадських інтересів, у складі проектної документації подається замовником або генпроектувальником на узгодження і проходження державних експертиз.

1.9 Врахування громадських інтересів здійснюється відповідно до Закону України "Про планування і забудову територій" та законодавчих документів, наведених у додатку В.

При цьому замовник планованої діяльності забезпечує:

- інформування в установленому порядку населення про проведення обговорення планованої діяльності;
- громадське обговорення проекту (широта обговорення повинна визначатися масштабами очікуваних впливів);
- надання проектних матеріалів представникам громадськості відповідно до Заяви про наміри (додаток Г).

1.10 Матеріали врахування громадських інтересів повинні містити:

- відомості про опублікування в засобах масової інформації Заяви про наміри і проведення громадських обговорень;
- письмові та інші документи звернень громадян;
- перелік матеріалів, представлених з боку замовника і виконавця ОВНС на розгляд місцевого населення та громадських організацій, перелік питань і зауважень громадян, обґрунтовані відповіді;
- узагальнені рішення про враховану частину громадських пропозицій та обґрунтування, що стосуються неврахованої їх частини;
- рішення громадської експертизи (якщо вона проводилась).

Коригування матеріалів ОВНС за результатами громадського обговорення здійснюється за рішенням замовника і генпроектувальника. Мотиви неврахування тих чи інших рішень, за необхідності, передаються заінтересованій громадськості.

1.11 За наявності впливів планованої діяльності на території сусідніх держав ОВНС її виконують з урахуванням вимог Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті, ратифікованої Україною 19 березня 1999 року.

1.12 При складанні акта вибору і проекту відведення земельної ділянки для розміщення об'єкта проектування, а також у випадках зменшення нормативної санітарно-захисної зони матеріали ОВНС подаються в обсязі, достатньому для обґрунтування висновків при погодженні місця розташування об'єкта органами державного нагляду, а також визначення обмежень під час використання ділянки.

1.13 Матеріали ОВНС розробляються на підставі інженерно-екологічних, санітарно-гігієнічних, інженерно-технічних вишукувань і досліджень на базі сучасних методик і технічних засобів.

Вихідними даними для виконання ОВНС є усі наявні фондові дані, що характеризують стан навколишнього середовища на досліджуваній території, дані моніторингу, результати інженерно-технічних і інших вишукувань минулих років, картографічні матеріали та інша інформація.

1.14 Звітні матеріали з ОВНС повинні за своїм складом і змістом бути достатні для того, щоб характеризувати:

- дотримання вимог нормативно-правових документів органів державної влади (Укази Президента, постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України та місцевих органів виконавчої влади);
- дотримання положень чинних природоохоронного, санітарного і містобудівного законодавств;
- відповідність вимогам чинних нормативних документів (ДБН, ВБН, РБН, національних стандартів) у частині регламентації ними питань, пов'язаних з природоохоронними проблемами, використанням природних ресурсів, а також проблемами забезпечення безпечних умов життєдіяльності людини та експлуатаційної надійності техногенних об'єктів;
- неперевищення впливів на навколишнє середовище щодо показників, нормованих і лімітованих на момент проектування об'єкта (ГДК, ліміти та ін.);

- виникнення у навколишньому середовищі небезпечних ендегенних і екзогенних геологічних процесів та інших явищ (забруднення, заростання водоймищ тощо);
- дотримання екологічних, санітарно-епідеміологічних, інженерно-технічних і місцевих функціонально-планувальних обмежень;
- ефективність запропонованих ресурсозберігаючих, захисних, відновлювальних, компенсаційних і охоронних заходів.

2 СТРУКТУРА І СКЛАД РОЗДІЛУ ОВНС

2.1 Розділ ОВНС повинен містити такі підрозділи:

- підстави для проведення ОВНС;
- фізико-географічні особливості району і майданчика (траси) будівництва об'єкта проектування;
- загальна характеристика об'єкта проектування;
- оцінка впливів планованої діяльності на навколишнє природне середовище;
- оцінка впливів планованої діяльності на навколишнє соціальне середовище;
- оцінка впливів планованої діяльності на навколишнє техногенне середовище;
- комплексні заходи щодо забезпечення нормативного стану навколишнього середовища і його безпеки;
- оцінка впливів на навколишнє середовище під час будівництва;
- Заява про екологічні наслідки діяльності.

ПІДСТАВИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ОВНС

2.2 До складу матеріалів підрозділу включають:

- відомості про документи, що є підставою для розроблення матеріалів ОВНС у складі інвестиційної програми чи проекту будівництва;
- перелік джерел потенційного впливу планованої діяльності на навколишнє середовище з урахуванням її альтернативних варіантів;
- стислу характеристику видів впливів планованої діяльності на навколишнє середовище та їх перелік, визначений у "Заяві про наміри" або на інших етапах виконання ОВНС;
- перелік екологічних, санітарно-епідеміологічних, протипожежних і містобудівних обмежень;
- дані щодо ставлення громадськості та інших зацікавлених сторін до планованої діяльності і пов'язаних з нею проблем, що вимагають вирішення;
- перелік використаних нормативно-методичних документів;
- опис методів прогнозування динаміки показників навколишнього середовища і обґрунтування розрахункових періодів прогнозу;
- дані про структурні підрозділи виконавця та перелік субпідрядних організацій і фахівців, котрі виконували ОВНС (якщо не наводилися у вступі);
- перелік та стислий аналіз попередніх погоджень і експертиз, включаючи і громадську експертизу (якщо вона проводилась);
- перелік джерел інформації, використаних при розробленні матеріалів ОВНС.

ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РАЙОНУ І МАЙДАНЧИКА (ТРАСИ) РОЗМІЩЕННЯ ОБ'ЄКТА ПРОЕКТУВАННЯ

2.3 Підрозділ має містити стислий опис фізико-географічних умов, рельєфу місцевості, дані про наявність об'єктів природно-заповідного фонду, узагальнену характеристику флори і фауни в обсязі, необхідному для екологічних, санітарно-епідеміологічних, соціальних і економічних оцінок на регіональному і місцевому рівнях, характеристику розподілу всіх негативних факторів у зоні впливів планованої діяльності, а також відповідні картографічні матеріали, ситуаційні схеми та ін.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОБ'ЄКТА ПРОЕКТУВАННЯ

2.4 До складу матеріалів підрозділу включаються:

- загальна характеристика планованої діяльності та її альтернативи;
- відповідність планованої діяльності містобудівній документації;
- наявність позитивних екологічних, санітарно-епідеміологічних, соціальних і економічних аспектів реалізації планованої діяльності.

2.5 Стисла характеристика планованої діяльності містить:

- розгляд варіантів розміщення планованої діяльності (у тому числі альтернативи відмови від діяльності), а також варіантів технологічних процесів, якщо вони передбачаються завданням на проектування;
- дані про розміри будівельних майданчиків, площі зайнятих земельних угідь;
- коротку характеристику виробництва, класи його небезпеки і продукції, що виробляється;
- дані про сировинні, земельні, водні, енергетичні та інші використовувані ресурси;
- опис технологічного процесу планованої діяльності з зазначенням усіх чинників впливу на навколишнє середовище і технічних рішень, спрямованих на усунення чи зменшення шкідливих викидів, скидів, витоків, випромінювань у навколишнє середовище, у порівнянні з найкращими вітчизняними і закордонними аналогами;
- опис інженерних мереж і комунікацій, схем збору, очищення і видалення шкідливих речовин;
- проектні дані про розрахункові обсяги усіх видів газоподібних, рідких, твердих відходів виробництва і твердих побутових відходів, а також проектні рішення щодо екологічної та санітарної безпеки утилізації чи деструкції як на об'єкті, що проектується, так і при передачі їх на інші підприємства для подальшого використання та обробки;
- оцінку можливості виникнення та розвитку аварійних ситуацій;
- перелік і характеристику потенційних джерел впливу на навколишнє середовище;
- перелік потенційних об'єктів впливів і можливі межі зони впливу на періоди будівництва та експлуатації об'єкта планованої діяльності.

2.6 Джерела впливів на навколишнє середовище вказуються на генплані та ситуаційних схемах.

ОЦІНКА ВПЛИВІВ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Загальні вимоги

2.7 При оцінці впливів на навколишнє природне середовище виділяються такі його компоненти:

- клімат і мікроклімат;
- повітряне середовище;
- геологічне середовище;
- водне середовище;
- ґрунти;
- рослинний і тваринний світ, заповідні об'єкти.

2.8 Розглядаються тільки ті компоненти та об'єкти навколишнього природного середовища, на які впливає планована діяльність, а також ті, сучасний стан яких не відповідає нормативному. Серед чинників впливу на навколишнє середовище слід розглядати просторові, енергетичні, хімічні, фізичні та ін.

Додатково розглядаються впливи, пов'язані з надзвичайними ситуаціями такими, як природно-осередкові захворювання, геохімічні аномалії, стихійні нещастя, аварії та ін.

2.9 Для кожного компонента навколишнього природного середовища, що розглядається, наводиться:

- обґрунтування необхідності оцінки його характеристик;
- перелік впливів (включаючи опосередковані), які ранжуються за масштабом і значенням наслідків, та їх характеристика, що містить також якісні та кількісні параметри, ступінь небезпеки;
- обґрунтування меж зон впливів планованої діяльності, дані щодо розмірів санітарно-захисних зон та розривів;
- характеристика ретроспективного, сучасного і прогнозного станів навколишнього середовища та їх оцінка за фоновими та нормативними показниками з урахуванням можливих аварійних ситуацій;
- обґрунтування заходів щодо попередження та обмеження негативних впливів, оцінка їх ефективності та характеристика залишкових впливів;
- аналіз обмежень будівництва об'єктів планованої діяльності за умовами навколишнього природного середовища;
- обсяг необхідної інженерної підготовки території.

2.10 Результати аналізу й оцінки змін стану компонентів природного середовища відображаються на картографічному матеріалі, ситуаційній схемі і генплані та у відповідних табличних матеріалах. Ці дані також є вихідними даними для подальших оцінок можливих змін стану техногенного середовища та життєдіяльності населення.

Клімат і мікроклімат

2.11 До складу матеріалів підрозділу включаються:

- стисла характеристика кліматичної зони розміщення планованої діяльності;
- основні кількісні характеристики поточних і багаторічних кліматичних даних;
- оцінка очікуваних змін мікроклімату у випадках активних і масштабних впливів планованої діяльності (значне виділення інертних газів, теплоти, вологи та ін.);
- оцінка впливу кліматичних умов, несприятливих для розсіювання забруднюючих речовин в атмосферному повітрі;
- можливості виникнення мікрокліматичних умов, що сприяють розповсюдженню шкідливих видів фауни і флори;
- особливості кліматичних умов, сприятливих для зростання інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище.

2.12 За необхідності передбачаються заходи з запобігання негативним впливам планованої діяльності на клімат і мікроклімат, а також пов'язаних з ними несприятливих змін у навколишньому середовищі.

Повітряне середовище

2.13 Підлягають аналізу впливи пріоритетних та специфічних забруднюючих речовин, що містяться у викидах об'єктів планованої діяльності з урахуванням фонових концентрацій в межах зон впливу цих об'єктів.

2.14 До складу матеріалів підрозділу включаються:

- характеристика джерел викидів забруднюючих речовин в атмосферу, схема їх розміщення, розрахунки маси викидів з посиланням на використані методики;
- результати розрахунків приземних концентрацій з посиланням на використані програмні засоби;
- дані фонового забруднення атмосфери в районі розміщення проектного об'єкта (дані натурних спостережень на стаціонарних постах, підфакельних досліджень, розрахункові тощо);

- оцінка рівня забруднення атмосферного повітря, що створюватиметься проєктованим об'єктом, а також з урахуванням фонових рівнів забруднення за гігієнічними нормативами (гранично допустимими концентраціями - ГДК, групами сумачії, комплексними показниками та критеріями небезпеки);

- прогнози, на розрахунковий період, фонові концентрації домішок і шок без урахування впливу планованої діяльності та прогнози на розрахунковий період рівнів забруднення атмосферного повітря з урахуванням прогнозного фону та впливу планованої діяльності;

- оцінка забруднення атмосферного повітря при несприятливих метеорологічних умовах (НМУ) і відповідні метео-екологічні обмеження величин максимальних разових викидів;

- оцінка забруднення при можливих аварійних ситуаціях;

- обґрунтування рівнів допустимих викидів і заходів щодо запобігання або зменшення утворення і виділення речовин, що забруднюють атмосферне повітря;

- пропозиції щодо визначення розміру санітарно-захисної зони на підставі розрахунків забруднення атмосфери від об'єкта планованої діяльності;

- організація моніторингу стану атмосферного повітря, методи і засоби контролю.

2.15 Підлягають аналізу характеристики шуму від об'єкта планованої діяльності:

- дані натурних вимірів існуючого фонових рівнів шуму (якщо вони мали місце);

- розрахункові рівні шуму від об'єкта планованої діяльності;

- обґрунтування заходів щодо зменшення шуму джерел;

- обґрунтування вимог до шумозахисних заходів.

2.16 Наводиться аналіз впливів теплових викидів, ультразвуку, електромагнітних та іонізуючих випромінювань і обґрунтовуються заходи щодо їхнього запобігання або зменшення.

Геологічне середовище

2.17 Наводиться загальна характеристика основних елементів геологічної, структурно-тектонічної будови, геоморфологічних особливостей та ландшафтів, аналіз існуючих і прогнозованих негативних ендегенних і екзогенних процесів і явищ природного і техногенного походження (тектонічних, сейсмічних, геодинамічних, зсувних, селевих, карстових, змін напруженого стану і властивостей масивів порід, деформації земної поверхні та ін.) з урахуванням впливів планованої діяльності.

Обґрунтовуються заходи щодо запобігання або зменшення розвитку небезпечних геологічних процесів і явищ.

Водне середовище

2.18 Підлягають аналізу порушення гідрологічних і гідрогеологічних параметрів водних об'єктів і територій у зонах впливів планованої діяльності, впливи на поверхневі і підземні води пріоритетних і специфічних забруднюючих речовин, що надходять у водне середовище при скидах стічних вод і фільтраційних витоках.

Результати аналізу повинні відображати розподіл оцінюваних показників по акваторії і території, у контрольних створах, враховувати впливи, що підсумовуються, обґрунтовувати санітарні попуски, допустимі скиди і фільтраційні витоки.

2.19 У матеріалах, що характеризують поверхневі води, стисло наводяться загальні відомості про водні об'єкти, основні дані щодо їх водозбірних басейнів і господарського використання, наявність пунктів спостережень за їх станом. При оцінці впливів планованої діяльності на стан поверхневих вод і основних угруповань водних організмів розглядають:

- морфометричні, гідродинамічні і водно-балансові параметри;

- якість вод, включаючи фізичні, хімічні, санітарно-гігієнічні, токсикологічні, паразитологічні, радіоекологічні характеристики;
- біологічні характеристики, включаючи видовий склад, чисельність, біомасу і біопродуктивність основних гідробіонтів, біоперешкоди їх існування та ін.

Окремо викладаються матеріали щодо якості води в місцях водокористування, відпочинку, спорту тощо.

2.20 Оцінка впливів на морське середовище (включаючи лимани, гирла рік) об'єктів морегосподарського комплексу виконується з урахуванням режиму діяльності у прибережній зоні, можливого руйнування берегів, утворення наносів, а також забезпечення інженерного захисту прибережних територій, будівництва інженерних споруд та ін.

2.21 Матеріали, що характеризують підземні води, включають загальні відомості про басейн підземних вод, потужності зони активного водообміну, розвитку горизонтів підземних вод, дані про їх господарське використання, перелік і опис пунктів гідрогеологічних спостережень, результати яких використані у матеріалах ОВНС.

Оцінка впливів планованої діяльності на підземні води виконується для ґрунтових вод і водоносних горизонтів, що реально використовуються для питних, господарських, лікувальних та інших цілей. При оцінці впливів розглядають:

- морфометричні, гідродинамічні, фільтраційні і водно-балансові параметри;
- якість вод, включаючи фізичні, хімічні, санітарно-гігієнічні та інші характеристики згідно з чинним законодавством;
- умови природної захищеності.

Окремо викладаються матеріали щодо якості води в місцях живлення водоносних горизонтів та водозабору.

2.22 Обґрунтовуються заходи щодо запобігання або зменшення надходження у водне середовище забруднюючих речовин, порушення гідродинамічного режиму, виснаження поверхневих і підземних водних ресурсів, погіршення стану вод і деградації угруповань водних організмів. Розрахункові варіанти повинні охоплювати найменш сприятливі періоди і можливі аварійні ситуації.

Ґрунти

2.23 Підлягають аналізу впливи планованої діяльності на ґрунти з урахуванням особливостей землекористування, наявності площ цінних сільськогосподарських угідь, хімічного, біологічного та радіоактивного забруднення, вібрації, виникнення небезпечних інженерно-геологічних процесів і явищ та інших чинників, які негативно впливають на стан ґрунтів.

При оцінці впливів планованої діяльності на стан ґрунтів враховують генетичні види ґрунтів, характеристики їхнього гумусового складу, механічні і водно-фізичні властивості, ландшафтно-геохімічні бар'єри (накопичення і міграція речовин), родючість, ступінь розвитку процесів деградації ґрунтів та ін.

2.24 Обґрунтовують заходи щодо запобігання або зменшення негативних впливів на ґрунти і зниження їхньої родючості, з рекультивації земель, які тимчасово вилучають з землекористування, відпрацьованих кар'єрів, інших порушених земель, а також з проведення робіт з поліпшення якості малопродуктивних земель.

Рослинний і тваринний світ, заповідні об'єкти

2.25 Наводиться коротка характеристика домінуючих екосистем, флори і фауни та ін.

Вихідні дані для характеристики стану і оцінки змін рослинного і тваринного світу формуються на основі фондових даних і матеріалів натурних досліджень.

2.26 Підлягають аналізу впливи на рослинний і тваринний світ тільки тих забруднюючих речовин, що надходять до навколишнього середовища в результаті планованої діяльності.

Оцінюється опосередкований вплив на флору і фауну техногенних змін клімату і мікроклімату, водного режиму, ґрунтового покриву, фізичних і біологічних факторів.

2.27 Оцінюються зміни складу рослинних угруповань і фауни, видової різноманітності, популяцій домінуючих, цінних і охоронюваних видів, їх фізіологічного стану і продуктивності, стійкості до хвороб.

Обґрунтовуються заходи щодо запобігання виснаженню і деградації рослинних угруповань і фауни.

2.28 Враховується наявність у зонах впливів планованої діяльності об'єктів природно-заповідного фонду і територій, перспективних для заповідання (зарезервованих з цією метою), наземних, водних і повітряних шляхів міграції тварин.

Обґрунтовуються заходи, необхідні для забезпечення дотримання режиму заповідних територій.

2.29 Подається дендроплан озеленення території, що включає відомість про озеленення та баланс знесених і компенсаційних насаджень за чинними містобудівними нормами.

ОЦІНКА ВПЛИВІВ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА НАВКОЛИШНЄ СОЦІАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

2.30 Наводиться коротка сучасна і прогнозна характеристики основних соціально-побутових умов проживання місцевого населення в зоні впливів планованої діяльності.

2.31 Характеристика населення включає інформацію про його статеву-вікову структуру, зайнятість, міграцію, чисельність, захворюваність і потреби. При цьому визначається:

- характер та розміщення прилеглої до об'єкта проектування житлової та громадської забудови;
- наявність об'єктів соціально-побутового, спортивно-оздоровчого, курортного та рекреаційного призначення тощо;
- інженерне облаштування забудови (водопостачання, каналізація, теплопостачання та інше).

2.32 Оцінюються позитивні і негативні впливи планованої діяльності на соціальні умови життєдіяльності та задоволення потреб місцевого населення, в тому числі його зайнятості.

2.33 Оцінюються впливи планованої діяльності на зони рекреації та обґрунтовуються заходи щодо їх збереження і раціонального використання.

2.34 У випадках проектування особливо небезпечних промислових об'єктів, що можуть несприятливо впливати на навколишнє середовище (I та II класу небезпеки за санітарною класифікацією "Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів. ДСП № 173-96), здійснюється оцінка прогнозного впливу проєктованого об'єкта на стан здоров'я населення, яке мешкає на прилеглий території.

2.35 Обґрунтовуються заходи щодо запобігання погіршенню умов життєдіяльності місцевого населення та його здоров'я при реалізації проєкту будівництва об'єкта, у тому числі розглядаються компенсаційні заходи.

ОЦІНКА ВПЛИВІВ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА НАВКОЛИШНЄ ТЕХНОГЕННЕ СЕРЕДОВИЩЕ

2.36 Оцінюються впливи планованої діяльності на промислові, житлово-цивільні об'єкти, пам'ятки архітектури, історії і культури (як об'єкти забудови), наземні і підземні споруди та інші елементи техногенного середовища, що знаходяться в зоні впливів планованої діяльності. Обґрунтовуються заходи щодо забезпечення їх експлуатаційної надійності і збереженості.

2.37 Визначаються об'єкти навколишнього техногенного середовища, що можуть негативно впливати на проектувану діяльність, види цих впливів, способи і засоби їх ліквідації.

КОМПЛЕКСНІ ЗАХОДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НОРМАТИВНОГО СТАНУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ЙОГО БЕЗПЕКИ

2.38 Підрозділ містить результати узагальнення заходів щодо забезпечення нормативного стану навколишнього середовища, розглянутих у 2.12; 2.14; 2.15-2.17; 2.20; 2.22; 2.24; 2.27-2.37, а також дані щодо поводження з усіма відходами, що утворюються при здійсненні планованої діяльності.

2.39. Наводиться перелік і стисла характеристика проектних рішень, комплекс яких включає:

- ресурсозберігаючі заходи - збереження і раціональне використання земельних, водних, енергетичних, паливних ресурсів, повторне їх використання та ін.;
- захисні заходи - влаштування захисних споруд (дренажі, екрани, завіси та ін.), включаючи технологічні заходи (використання екологічно чистих і безвідхідних технологій, очищення, екологічно безпечне поводження з відходами та ін.), планувальні заходи (функціональне зонування, організація санітарно-захисних зон, озеленення та ін.), усунення наднормативних впливів;
- відновлювальні заходи - технічна і біологічна рекультивация, нормалізація стану окремих компонентів навколишнього середовища тощо;
- компенсаційні заходи - компенсація незворотного збитку від планованої діяльності шляхом проведення заходів щодо рівноцінного поліпшення стану природного, соціального і техногенного середовища в іншому місці і/або в інший час, грошове відшкодування збитків;
- охоронні заходи - моніторинг території зон впливів планованої діяльності, система оповіщення населення.

2.40 Наводяться, за можливості, результати розрахунків визначення економічної ефективності здійснення природоохоронних заходів.

2.41 Оцінюються обмеження будівництва об'єктів планованої діяльності за умовами навколишнього природного, соціального, техногенного середовища та обсяг інженерної підготовки території, необхідний для дотримання умов безпеки навколишнього середовища.

2.42 До матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище відходів виробництва планованої діяльності відносяться:

- проектні дані про обсяги усіх видів газоподібних, рідких і твердих відходів виробництва і твердих побутових відходів;
- відомості про запроєктовані технологічні рішення щодо зменшення обсягів відходів, які утворюються;
- відомості про заходи щодо утилізації відходів безпосередньо на підприємстві;
- дані щодо поводження з відходами, які вивозяться за межі підприємства.

2.43 Виконується комплексна оцінка впливів планованої діяльності на навколишнє середовище за умови реалізації комплексу заходів щодо забезпечення нормативного стану навколишнього середовища, з урахуванням попередніх оцінок, наведених у інших підрозділах.

2.44 Визначається ступінь екологічного ризику планованої діяльності та впливу на умови життєдіяльності людини.

2.45 Оцінка ризику планованої діяльності щодо природного, соціального і техногенного середовищ включає:

- аналіз ризику кризових змін стану природних комплексів та умов життєдіяльності людини;
- аналіз відомих аварій та їх частоти за галузевою належністю об'єктів планованої діяльності;
- аналіз основних причин виникнення аварій;
- аналіз умов виникнення та розвитку аварій, у тому числі визначення типових варіантів вірогідних аварій, оцінка кількості небезпечних речовин, які знаходяться в зоні аварії;
- розрахунок вірогідних зон дії загрозливих факторів на здоров'я людини, тваринний та рослинний світ, оцінка ймовірної кількості потерпілих, оцінка можливих збитків;
- опис технічних рішень із запобігання розвитку аварій та локалізації викидів небезпечних речовин, забезпечення пожежної та вибухобезпеки;
- опис систем контролю й автоматичного регулювання, блокування, сигналізації й інших засобів запобігання аваріям.

2.46 Обґрунтовується оптимальність прийнятого комплексу проектних рішень виходячи із вимог екологічного та санітарного законодавства і забезпечення експлуатаційної надійності об'єктів навколишнього техногенного середовища.

2.47 Наводиться перелік і характеристика залишкових впливів і обґрунтовується їх допустимість при будівництві і експлуатації об'єктів проектованої діяльності.

2.48 Якщо неможливо досягнути гігієнічних та екологічних нормативів якості навколишнього середовища на територіях з підвищеним рівнем його забруднення, то проектування об'єктів будівництва, що є джерелами додаткового забруднення, не дозволяється.

3 ОЦІНКА ВПЛИВІВ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ПРИ БУДІВНИЦТВІ

3.1 Виконується в складі матеріалів розділу проекту організації будівництва (ПОБ) і включає заходи щодо:

- захисту повітряного середовища та боротьби з шумом і іншими негативними фізичними впливами;
- охорони поверхневих і підземних вод;
- охорони ґрунту;
- охорони рослинного і тваринного світу, заповідних об'єктів;
- охорони умов життєдіяльності людини;
- охорони пам'яток історії і культури;
- охорони оточуючих об'єктів техногенного середовища.

3.2 Виконується комплексний аналіз стану будівельного майданчика (траси) і встановлюються вимоги до:

- розміщення під'їзних доріг та стоянок автотранспорту;
- підйомно-транспортних механізмів, будівельного обладнання, електроприладів, інструментів тощо;
- інженерного облаштування побутових приміщень та складських об'єктів;

- вивозу або утилізації будівельних відходів та рекультивації земель після завершення будівельної діяльності;
- вибору оптимальних технологічних рішень, що знижують негативний вплив будівництва на навколишнє середовище до нормативного рівня.

3.3 В матеріалах розділу ПОБ відображають оцінку впливу об'єкта будівництва на природні об'єкти, на середовище життєдіяльності людини й оточуючі будівлі та споруди, а також намічені санітарні заходи щодо створення сприятливих умов життєдіяльності населення, що проживає в зоні будівництва.

4 ЗАЯВА ПРО ЕКОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ ДІЯЛЬНОСТІ

4.1 Заява про екологічні наслідки діяльності є юридичним документом щодо суті цих наслідків і гарантій виконання природоохоронних заходів із забезпечення безпеки навколишнього середовища на весь період здійснення планованої діяльності, складається замовником і генпроектувальником або за їх дорученням виконавцем ОВНС і являє собою резюме матеріалів ОВНС, де повинні бути відображені:

- дані про плановану діяльність, мету і шляхи її здійснення;
- суттєві фактори, що впливають чи можуть впливати на стан навколишнього природного середовища з урахуванням можливості виникнення надзвичайних екологічних ситуацій;
- кількісні та якісні показники оцінки рівнів екологічного ризику та безпеки для життєдіяльності населення планованої діяльності, а також заходи, що гарантують здійснення діяльності відповідно до екологічних стандартів і нормативів;
- перелік залишкових впливів;
- вжиті заходи щодо інформування громадськості про плановану діяльність, мету і шляхи її здійснення;
- зобов'язання замовника щодо здійснення проектних рішень відповідно до норм і правил охорони навколишнього середовища і вимог екологічної безпеки на всіх етапах будівництва та експлуатації об'єкта планованої діяльності.

4.2 Заява про екологічні наслідки діяльності складається в стислій формі, містить тільки підсумкові результати ОВНС і необхідні коментарі.

4.3 Заява про екологічні наслідки діяльності підписується замовником і генеральним проектувальником, копії, у тому числі на магнітних носіях, подаються для подальшого контролю в місцеві органи влади.

5 ВИМОГИ ДО ОВНС У СХЕМІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ БУДІВНИЦТВА

5.1 Основний обсяг робіт з ОВНС, як правило, виконується на стадії техніко-економічного обґрунтування інвестицій (ТЕО інвестицій) або ескізного проекту (ЕП) і уточнюється у випадку зміни прийнятих рішень у проекті (робочому проекті), зокрема, при зміні технологічного процесу, потужності підприємства (об'єкта), а також виділенні нових пускових комплексів та ін. Відсутність змін у проекті (робочому проекті) у порівнянні з ТЕО інвестицій або ЕП засвідчується підписом замовника і головного інженера проекту.

5.2. На стадії проект (робочий проект) підготовка матеріалів ОВНС у повному обсязі виконується тільки у тих випадках, коли ці матеріали не готувалися на попередніх стадіях.

5.3 Після вводу об'єкта проектування в експлуатацію та досягнення проектної потужності виконується, за необхідності, оцінка ефективності прийнятого комплексу охоронних і захисних заходів та коригування матеріалів ОВНС. В подальшому після-проектний аналіз виконується з ініціативи адміністрації об'єкта експлуатації або органів державного нагляду.

Додаток А
(обов'язковий)

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ І ВИЗНАЧЕННЯ

Терміни	Визначення
Оцінка впливів на навколишнє середовище (ОВНС)	Визначення масштабів і рівнів впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, заходів щодо запобігання або зменшення цих впливів, прийнятності проектних рішень з точки зору безпеки навколишнього середовища
Навколишнє середовище	Сукупність природних, соціальних (включаючи середовище життєдіяльності людини) і техногенних умов існування людського суспільства
Навколишнє природне середовище	Сукупність природних чинників і об'єктів навколишнього середовища, що мають природне походження або розвиток
Навколишнє соціальне середовище	Сукупність соціально-побутових умов життєдіяльності населення, соціально-економічних відносин між людьми, групами людей, а також між ними і створюваними ними матеріальними і духовними цінностями
Середовище життєдіяльності людини	Навколишнє середовище території населених пунктів, курортних та рекреаційних зон, водні об'єкти, призначені для господарсько-питного та рекреаційного використання, землі сільгоспугідь
Навколишнє техногенне середовище	Штучно створена частина навколишнього середовища, що складається з технічних і природних елементів
Об'єкти впливу (реципієнти)	Об'єкти і компоненти навколишнього середовища чи їх окремі елементи, на які здійснюється вплив планованої діяльності
Джерела впливу	Техногенні та природні об'єкти (або їх складові частини), процеси і явища, що впливають на навколишнє середовище
Вплив	Привнесення в навколишнє середовище чи вилучення з нього будь-якої матеріальної субстанції або інші дії, що викликають зміни його стану
Вплив нормативний	Вплив на навколишнє середовище, що здійснюється в припустимих межах і не викликає понаднормативних змін
Стан нормативний	Стан території (акваторії), за якого кількісні і якісні характеристики компонентів навколишнього середовища відповідають існуючим нормам і вимогам
Фон прогнозований	Прогнозна оцінка стану навколишнього середовища на розрахунковий період із урахуванням змін інфраструктури території, але без урахування планованої діяльності
Стан прогнозований	Прогнозна оцінка стану навколишнього середовища на розрахунковий період із урахуванням змін інфраструктури території та реалізації планованої діяльності
Ризик	Ступінь імовірності певного негативного впливу на навколишнє середовище, який може відбутись в певний час або за певних обставин від планованої діяльності

**Додаток Б
(довідковий)**

**ЗАКОНИ ТА КОДЕКСИ УКРАЇНИ, МІЖНАРОДНІ КОНВЕНЦІЇ ТА УГОДИ, ЯКІ
РАТИФІКОВАНІ УКРАЇНОЮ, ЩОДО ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА**

ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Закони України:

Про охорону навколишнього середовища	від 25.06.1991 р.	№ 1264
Про охорону атмосферного повітря	від 16.10.1992 р.	№ 2707
Про охорону земель	від 19.06.2003 р.	№ 0962
Про природно-заповідний фонд України	від 16.06.1992 р.	№ 2456
Про рослинний світ	від 09.04.1999 р.	№ 0591
Про тваринний світ	від 03.03.1993 р. і від 13.12.2001 р.	№ 3041; № 2894

Про екологічну експертизу	від 09.02.1995 р.	№ 0045
Про захист рослин	від 14.10.1998 р.	№ 0180
Про зону надзвичайної екологічної ситуації	від 13.07.2000 р.	№ 1908

Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки	від 21.09.2000 р.	№ 1989
--	-------------------	--------

Кодекси України:

Господарський кодекс України	від 16.01.2003 р.	№ 436-IV
Земельний кодекс України	від 25.10.2001 р.	№ 2768-14
Водний кодекс України	від 06.06.1995 р.	№ 213/95
Повітряний кодекс України	від 04.05.1993 р.	№ 3167-12
Кодекс України про надра	від 27.07.1994 р.	№ 132/94
Лісовий кодекс України	від 21.01.1994 р.	№ 3852-12

Міжнародні конвенції та угоди:

Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі	від 29.10.1996 р.	№ 436/96
Конвенція про біологічне різноманіття	від 29.11.1994 р.	№ 257/94
Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовища існування водоплавних птахів	від 29.10.1996 р.	№ 437/96
Конвенція про приєднання озер	від 01.07.1999 р.	№ 801-14
Рамкова конвенція Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату	від 29.10.1996 р.	№ 435/96
Картахенський протокол про біобезпеку до Конвенції про біологічне різноманіття	від 12.09.2002 р.	№ 152-IV

СОЦІАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Закони України:

Основи законодавства України про охорону здоров'я	від 19.11.1992 р.	№ 2801
Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення	від 24.02.1994 р.	№ 4004
Про місцеве самоврядування в Україні	від 21.05.1997 р.	№ 280/97
Про об'єднання громадян	від 16.06.1992 р.	№ 2460-12

Про власність	від 07.02.1991 р.	№ 0697
Про підприємництво	від 07.02.1991 р.	№ 0698
Про звернення громадян	від 02.10.1996 р.	№ 393/96
Про інформацію	від 02.10.1992 р.	№ 2657
Про державну таємницю	від 21.01.1994 р.	№ 3855-12
Міжнародні конвенції та угоди:		
Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля	від 06.07.1999 р.	№ 832-12
ТЕХНОГЕННЕ СЕРЕДОВИЩЕ		
Закони України:		
Про основи містобудування	від 16.11.1992 р.	№ 2780
Про землеустрій	від 22.05.2003 р.	№ 0858
Про використання земель оборони	від 27.11.2003 р.	№ 1345
Про меліорацію земель	від 14.01.2000 р.	№ 1389
Про пестициди і агрохімікати	від 02.03.1995 р.	№ 0086
Про відходи	від 05.03.1998 р.	№ 0187
Про металобрухт	від 05.05.1999 р.	№ 0619-XIV
Про об'єкти підвищеної небезпеки	від 18.01.2001 р.	№ 2245
Про пожежну безпеку	від 17.12.1993 р.	№ 3745
Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру	від 08.06.2000 р.	№ 1809-III
Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку	від 08.02.1995 р.	№ 0039
Про поводження з радіоактивними відходами	від 30.06.1995 р.	№ 0255
Про Загальнодержавну програму поводження з токсичними відходами	від 14.09.2000 р.	№ 1947
Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції	від 14.01.2000 р.	№ 1393
Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відходів	від 07.03.2002 р.	№ 3073
Міжнародні конвенції та угоди:		
Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення, застосування хімічної зброї та про її знищення	від 16.10.1996 р.	№ 187
Угода про співробітництво в галузі вивчення, розвідки і використання мінерально-сировинних ресурсів	від 16.01.1998 р.	№ 38/98
Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті	від 19.03.1999 р.	№ 534-14
Конвенція про ядерну безпеку	від 17.12.1997 р.	№ 736/97
Об'єднана конвенція про безпеку поводження з відпрацьованим паливом та про безпеку поводження з радіоактивними відходами	від 30.04.2000 р.	№ 1688-III

Додаток В
(довідковий)

ВИКОНАННЯ ОВНС У СХЕМІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ БУДІВНИЦТВА

Етап	Зміст етапу проектування і будівництва	Зміст етапу ОВНС
Прийняття інвестором рішення про будівництво		
Передінвестиційні дослідження		
1	Підготовка вихідних даних щодо об'єкта, наміченого до будівництва; визначення виробничої програми, інвестиційних намірів, потреб у сировині, енергоресурсах і кадрах тощо; передпроектні розроблення.	Складання Заяви про наміри (додаток Г). Попередня оцінка впливу об'єкта проектування на навколишнє середовище.
2	Розроблення варіантів розміщення об'єкта з урахуванням стану навколишнього середовища й інженерної підготовки території.	Складання короткої ОВНС до матеріалів вибору і відведення земельної ділянки майданчика (траси) будівництва.
3	Складання і узгодження завдання на розроблення ТЕО інвестицій, ЕП.	Складання завдання на розроблення матеріалів ОВНС (додаток Д) у складі завдання на розроблення ТЕО інвестицій, ЕП.
4	Розроблення ТЕО інвестицій, ЕП в обсязі, встановленому нормативними документами.	Розроблення матеріалів ОВНС у складі ТЕО інвестицій, ЕП і проведення громадських слухань для об'єктів, наведених у додатку Е. Складання Заяви про екологічні наслідки діяльності.
5	Узгодження і затвердження ТЕО інвестицій, ЕП.	Комплексна державна експертиза й узгодження матеріалів ОВНС у складі ТЕО інвестицій або ЕП. Передача Заяви про екологічні наслідки діяльності в місцеві органи влади.
Проектування		
6	Складання і узгодження завдання на розроблення проекту (робочого проекту).	Підготовка завдання на розроблення матеріалів ОВНС у складі завдання на розроблення проекту (робочого проекту) з урахуванням змін проектних рішень проти прийнятих у ТЕО інвестицій, ЕП або змін у містобудівній ситуації.
7	Розроблення проекту (робочого проекту).	Виконання ОВНС у повному обсязі, якщо вона не проводилася на попередніх етапах, або уточнення ОВНС відповідно до складу проекту (робочого проекту).
8	Узгодження і затвердження проекту (робочого проекту).	Комплексна державна експертиза та узгодження матеріалів ОВНС відповідно до вимог чинного законодавства.
9	Розроблення робочої документації.	Уточнення матеріалів ОВНС при змінах технології виробництва і проекту виконання будівельно-монтажних робіт тощо, представлення їх на узгодження та державну експертизу.

Закінчення додатка В

Етап	Зміст етапу проектування і будівництва	Зміст етапу ОВНС
Будівництво		
10	Будівництво об'єкта.	Отримання дозволу на будівництво. Реалізація заходів згідно з матеріалами ОВНС.
Експлуатація		
11	Освоєння проектної потужності (післяпроектний аналіз).	Оцінка ефективності природоохоронних і захисних заходів згідно з матеріалами ОВНС, уточнення матеріалів ОВНС та проведення після проектного аналізу за необхідності.

Додаток Г (обов'язковий)

ПОГОДЖЕНО*

М.П. _____

*(орган місцевого самоврядування, посада,
ініціали, прізвище керівника, дата)*

ЗАЯВА ПРО НАМІРИ

1. Інвестор (замовник) _____

Поштова і електронна адреса _____

2. Місце розташування майданчиків (трас) будівництва (варіанти) _____

3. Характеристика діяльності (об'єкта) _____

(орієнтовно за об'єктами-аналогами, належність

до об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку, наявність транскордонного впливу)

Технічні і технологічні дані _____

(види та обсяги продукції, що виробляється, термін експлуатації)

4. Соціально-економічна необхідність планованої діяльності _____

5. Потреба в ресурсах при будівництві і експлуатації:

земельних _____

(площа земель, що вилучаються в тимчасове і постійне користування, вид використання)

сировинних _____

(види, обсяги, місце розробки і видобутку, джерела одержання)

енергетичних (паливо, електроенергія, тепло) _____

(види, обсяги, джерела)

водних _____

(обсяги, необхідна якість, джерела водозабезпечення)

трудових _____

6. Транспортне забезпечення (при будівництві й експлуатації) _____

7. Екологічні та інші обмеження планованої діяльності за варіантами _____

8. Необхідна еколого-інженерна підготовка і захист території за варіантами _____

9. Можливі впливи планованої діяльності (при будівництві й експлуатації) на навколишнє середовище:

клімат і мікроклімат _____

повітряне _____

водне _____

грунт _____

рослинний і тваринний світ, заповідні об'єкти _____

навколишнє соціальне середовище (населення) _____

навколишнє техногенне середовище _____

10. Відходи виробництва і можливість їх повторного використання, утилізації, знешкодження або безпечного захоронення _____

11. Обсяг виконання ОВНС _____

12. Участь громадськості _____

*(адреса, телефон і час ознайомлення з матеріалами проекту і ОВНС,
подачі пропозицій)*

Замовник _____

Генпроектувальник _____

* **Примітка.** Для об'єктів, наведених у додатку Е, необхідне додаткове узгодження з органами державного екологічного та санітарного нагляду.

**Додаток Д
(обов'язковий)**

ПОГОДЖЕНО

ЗАТВЕРДЖЕНО

М.П. _____
*(назва організації-виконавця,
посада ініціали, прізвище керівника, дата)*

М.П. _____
*(назва організації-замовника,
посада, ініціали, прізвище керівника, дата)*

ЗАВДАННЯ НА РОЗРОБЛЕННЯ МАТЕРІАЛІВ ОВНС

Назва об'єкта _____
Генеральний проектувальник _____
Перелік співвиконавців _____

Характер будівництва _____
(нове будівництво, реконструкція, розширення, технічне переоснащення та ін.)
Місцезнаходження _____
*(адміністративне положення, межі території майданчика (траси) будівництва
та їхніх варіантів)*

Стадія проектування _____
Перелік джерел впливів _____
Перелік очікуваних негативних впливів _____
Перелік компонентів навколишнього середовища, на які оцінюються впливи _____

Вимоги до обсягу та етапів проведення ОВНС _____

Вимоги до участі громадськості _____

Додаткові вимоги* _____

Порядок проведення і терміни підготовки матеріалів ОВНС _____

До завдання на розроблення матеріалів ОВНС додаються Заява про наміри, генплан і ситуаційна схема району розміщення планованої діяльності.

Замовник _____

Генпроектуювальник _____

* **Примітка.** Для об'єктів, наведених у додатку Е, додатковою вимогою може бути складання Програми виконання ОВНС.

Додаток Е
(обов'язковий)

ПЕРЕЛІК ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОБ'ЄКТІВ, ЩО СТАНОВЛЯТЬ
ПІДВИЩЕНУ ЕКОЛОГІЧНУ НЕБЕЗПЕКУ*
(відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995р.
№ 554 зі змінами від 14.02.2001 р. NQ 142)

1. Атомна енергетика і промисловість (у тому числі видобуток і збагачення руди, виготовлення тепловиділяючих елементів для атомних електростанцій, регенерація відпрацьованого ядерного палива чи збереження, утилізація радіоактивних відходів).
2. Біохімічне, біотехнічне і фармацевтичне виробництво.
3. Збір, обробка, зберігання, поховання, знешкодження і утилізація всіх видів промислових і побутових відходів.
4. Видобування нафти, нафтохімія і нафтопереробка (включаючи всі види продуктопроводів), нафтобази, автозаправні станції.
5. Видобування і переробка природного газу, будівництво газосховищ.
6. Хімічна промисловість (включаючи виробництво засобів захисту рослин, стимуляторів їх росту, мінеральних добрив), текстильне виробництво (з фарбуванням тканин і обробкою їх іншими хімічними засобами).
7. Металургія (чорна і кольорова).
8. Вугільна, гірничовидобувна промисловість, видобування і переробка торфу, сапропелю.
9. Виробництво, зберігання, утилізація і знищення боєприпасів усіх видів, вибухових речовин і ракетного палива.
10. Виробництво електроенергії і тепла на базі органічного палива.
11. Промисловість будівельних матеріалів (виробництво цементу, асфальтобетону, азбесту, скла).
12. Целюлозно-паперова промисловість.
13. Деревообробна промисловість (хімічна переробка деревини, виробництво деревностружкових і деревноволокнистих плит тощо з використанням синтетичних смол, консервування деревини просочуванням).
14. Машинобудування і металообробка (з литтям із чавуну, сталі, кольорових металів і хімічною обробкою).
15. Будівництво гідроенергетичних і гідротехнічних споруд і меліоративних систем, включаючи хвостосховища і шламонакопичувачі.
16. Будівництво аеропортів, залізничних вузлів і вокзалів, автовокзалів, річкових і морських портів, залізничних і автомобільних магістралей, метрополітенів.
17. Тваринництво (тваринницькі комплекси продуктивністю понад 5 000 голів і птахофабрики).
18. Виробництво харчових продуктів (м'ясокомбінати, молокозаводи, цукрозаводи, спиртозаводи).
19. Обробка продуктів і переробка відходів тваринного походження (переробка шкіри, виготовлення клею і технічного желатину, утильзаводи).
20. Будівництво каналізаційних систем і очисних споруд.
21. Будівництво водозаборів поверхневих і підземних вод для централізованих систем водопостачання населених пунктів, водозабезпечення меліоративних систем, окремих промислових підприємств; будівництво водозаборів мінеральних вод.
22. Об'єкти, що викликають транскордонний вплив і обумовлені міжнародними конвенціями і директивами.

* **Примітка.** А також крім зазначених Постановою Кабінету Міністрів України видів діяльності й об'єктів, всі виробництва і об'єкти I, II та III класу небезпеки за санітарною класифікацією підприємств, виробництв та споруд відповідно до "Державних санітарних правил об'єктів планування та забудови населених пунктів".

ЗМІСТ

	С.
1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	1
2 СТРУКТУРА І СКЛАД РОЗДІЛУ ОВНС	4
ПІДСТАВИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ОВНС.	4
ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РАЙОНУ І МАЙДАНЧИКА (ТРАСИ) РОЗМІЩЕННЯ ОБ'ЄКТА ПРОЕКТУВАННЯ	4
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОБ'ЄКТА ПРОЕКТУВАННЯ.	5
ОЦІНКА ВПЛИВІВ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ	5
Загальні вимоги	5
Клімат і мікроклімат	6
Повітряне середовище	6
Геологічне середовище	7
Водне середовище	7
Ґрунти	8
Рослинний і тваринний світ, заповідні об'єкти	8
ОЦІНКА ВПЛИВІВ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА НАВКОЛИШНЄ СОЦІАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ	9
ОЦІНКА ВПЛИВІВ ПЛАНОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА НАВКОЛИШНЄ ТЕХНОГЕННЕ СЕРЕДОВИЩЕ	10
КОМПЛЕКСНІ ЗАХОДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НОРМАТИВНОГО СТАНУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ЙОГО БЕЗПЕКИ	10
3 ОЦІНКА ВПЛИВІВ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ПРИ БУДІВНИЦТВІ	11
4 ЗАЯВА ПРО ЕКОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ ДІЯЛЬНОСТІ	12
5 ВИМОГИ ДО ОВНС У СХЕМІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ БУДІВНИЦТВА	12
Додаток А (обов'язковий) ОСНОВНІ ТЕРМІНИ І ВИЗНАЧЕННЯ	13
Додаток Б (довідковий) ЗАКОНИ ТА КОДЕКСИ УКРАЇНИ, МІЖНАРОДНІ КОНВЕНЦІЇ ТА УГОДИ, ЯКІ РАТИФІКОВАНІ УКРАЇНОЮ, ЩОДО ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	14
Додаток В (довідковий) ВИКОНАННЯ ОВНС У СХЕМІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ БУДІВНИЦТВА	16
Додаток Г (обов'язковий) ЗАЯВА ПРО НАМІРИ	18
Додаток Д (обов'язковий) ЗАВДАННЯ НА РОЗРОБЛЕННЯ МАТЕРІАЛІВ ОВНС	19
Додаток Е (обов'язковий) ПЕРЕЛІК ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОБ'ЄКТІВ, ЩО СТАНОВЛЯТЬ ПІДВИЩЕНУ ЕКОЛОГІЧНУ НЕБЕЗПЕКУ	20

ГОСУДАРСТВЕННЫЕ СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ УКРАИНЫ

ПРОЕКТИРОВАНИЕ
СОСТАВ И СОДЕРЖАНИЕ МАТЕРИАЛОВ
ОЦЕНКИ ВОЗДЕЙСТВИЙ
НА ОКРУЖАЮЩУЮ СРЕДУ (ОВОС)
ПРИ ПРОЕКТИРОВАНИИ
И СТРОИТЕЛЬСТВЕ ПРЕДПРИЯТИЙ,
ЗДАНИЙ И СООРУЖЕНИЙ

ДБН А.2.2-1-2003

Издание официальное

Государственный комитет Украины по строительству и архитектуре
Киев 2004

РАЗРАБОТАНЫ: Государственным головным институтом УкрНИИТИЗ (канд. техн. наук Чунихин В.П. - руководитель), Харьковским государственным отделением комплексных исследований и оценки воздействия на окружающую среду института УкрНИИТИЗ (канд. геол.-мин. наук Абрамов И.Б. - ответственный исполнитель), Управлением инженерной защиты территорий и промышленной застройки Госстроя Украины (инж. Крищук А.Б., инж. Иськов В.Л., инж. Перекута Г.А.), Управлением экологического аудита, экспертизы и страхования Минэкоресурсов Украины (инж. Калиновский С.В., инж. Матвеева Е.Ф., инж. Побоченко Л.И.); Министерством здравоохранения (врач Ситенко М.А., врач Махнюк В.М.); Центральной службой "Укринвестэкспертиза" (арх. Курьято В.А., арх. Сарнацкий Ю.А.) Научно исследовательским институтом теории и истории архитектуры и градостроительства (д-р арх. Демин Н.М., д-р биол. наук Солуха Б.В.), Институтом гигиены и медицинской экологии им. А.Н. Марзеева АМН Украины (д-р мед. наук Киреева И.С.).

ВНЕСЕНЫ
И ПОДГОВЛЕННЫ
К УТВЕРЖДЕНИЮ Управлением промышленной застройки, строительства в сложных инженерно-геологических условиях и ЧАЭС

УТВЕРЖДЕНЫ Приказом Госстроя Украины от 15.12.2003 г. № 214 и введены в действие с 01.04.2004 г.

Право собственности на этот документ принадлежит государству. Воспроизводить, тиражировать и распространять этот документ полностью или частично на любых носителях информации без официального разрешения Государственного комитета Украины по строительству и архитектуре запрещено. Относительно урегулирования прав собственности обращаться в Государственный комитет Украины по строительству и архитектуре.

Официальный издатель нормативных документов
в области строительства и промышленности строительных материалов
Госстроя Украины
Государственное предприятие "Укрархбудінформ"

ГОСУДАРСТВЕННЫЕ СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ УКРАИНЫ

Проектирование	ДБН А.2.2-1-2003
Состав и содержание материалов оценки воздействий на окружающую среду (ОВОС) при проектировании и строительстве предприятий, зданий и сооружений	Взамен ДБН А.2.2-1-95

Данные строительные нормы устанавливают порядок разработки материалов оценки воздействий на окружающую среду (ОВОС) в составе проектной документации на новое строительство, расширение, реконструкцию и техническое переоснащение (далее - планируемая деятельность), основные требования к составу и содержанию этих материалов.

Дополнительные требования относительно состава материалов ОВОС объектов со специфическими условиями строительства, а также при ликвидации последствий аварий и катастроф, консервации и ликвидации предприятий, зданий и сооружений определяются в отдельных ведомственных нормативных документах.

Нормы являются обязательными для органов государственного управления, контроля и экспертизы, местного и регионального самоуправления, предприятий, организаций и учреждений независимо от форм собственности и ведомственной принадлежности и физических лиц, которые осуществляют свою деятельность в границах Украины.

Основные термины и их определения приведены в приложении А.

1 ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

1.1 Целью ОВОС является определение целесообразности и приемлемости планируемой деятельности и обоснование экономических, технических, организационных, санитарных, государственно-правовых и других мероприятий по обеспечению безопасности окружающей среды.

1.2 Материалы ОВОС предоставляются в составе проектной документации уполномоченным государственным органам для экспертной оценки и должны всесторонне характеризовать результаты оценки воздействий на природную, социальную, включая жизнедеятельность населения, и техногенную среду (далее - окружающую среду) и обосновывать допустимость планируемой деятельности.

1.3 Основными задачами ОВОС являются:

- общая характеристика существующего состояния территории района и площадки (трассы) строительства или их вариантов, где планируется осуществить планируемую деятельность;
- рассмотрение и оценка экологических, социальных и техногенных факторов, санитарно-эпидемической ситуации конкурентно-возможных альтернатив (в том числе технологических и территориальных) планируемой деятельности и обоснование преимуществ выбранной альтернативы и варианта размещения;
- определение перечня возможных экологически опасных воздействий (далее - воздействий) и зон влияний планируемой деятельности на окружающую среду по вариантам размещения (если рекомендуется дальнейшее рассмотрение нескольких);
- определение масштабов и уровней воздействий планируемой деятельности на окружающую среду;
- прогноз изменений состояния окружающей среды соответственно перечню воздействий;

- определение комплекса мероприятий по предупреждению или ограничению опасных воздействий планируемой деятельности на окружающую среду, необходимых для соблюдения требований природоохранного и санитарного законодательства и других законодательных и нормативных документов, которые касаются безопасности окружающей среды;

- определение приемлемости ожидаемых остаточных воздействий на окружающую среду, которые могут иметь место при условии реализации всех предусмотренных мероприятий;

- составление Заявления об экологических последствиях деятельности.

1.4 При разработке материалов ОВОС необходимо руководствоваться требованиями действующего законодательства (приложение Б), стандарта Украины ДСТУ ISO-14001 -97, действующими государственными строительными, санитарными и противопожарными нормами, а также местными экологическими условиями и ограничениями.

1.5 Выполнение ОВОС и подготовка ее материалов, а также выполнение отдельных разделов на основании субподряда поручается организациям, которые имеют соответствующую лицензию. Стоимость работ по ОВОС проводится в сводной смете отдельной строкой.

1.6 Порядок выполнения и подготовки материалов ОВОС должен отвечать общей технологической схеме инвестиционного процесса строительства, приведенной в приложении в:

- заказчик определяет исполнителя ОВОС;

- заказчик и исполнитель ОВОС составляют, согласовывают и публикуют Заявление о намерениях по форме, приведенной в приложении Г, с указанием перечня ожидаемых воздействий планируемой деятельности; проводят сбор и систематизацию имеющихся материалов о состоянии окружающей среды, среды жизнедеятельности населения и хозяйственной деятельности соответственно перечню воздействий; составляют задание на разработку материалов ОВОС по форме, приведенной в приложении Д, с обоснованием объемов работ в зависимости от опасности для окружающей среды планируемой деятельности, ее альтернативы (в том числе отказа от деятельности), вариантов размещения и состояния окружающей среды;

- исполнитель ОВОС выполняет работы в соответствии с заданием на разработку материалов ОВОС и пунктов 1.7-1.12 данных норм и по результатам этих работ готовит вместе с заказчиком Заявление об экологических последствиях деятельности;

- при выполнении ОВОС для видов деятельности и объектов, приведенных в приложении Е, заказчик или, по его поручению, исполнитель ОВОС через органы местной власти информирует население о планируемой деятельности, определяет место и порядок проведения общественных слушаний, открытых заседаний, собирает обращения граждан, осуществляет рассмотрение и учет замечаний и предложений;

- заказчик или, по его поручению, генпроектировщик подают материалы ОВОС в составе проектной документации на согласование и комплексную государственную экспертизу в соответствии с действующим законодательством.

1.7 Для видов деятельности и объектов, которые представляют повышенную экологическую опасность, приведенных в приложении Е, разработка материалов ОВОС выполняется в объеме соответственно разделу 2 данных Норм.

Для других видов деятельности и объектов, не приведенных в приложении Е, материалы ОВОС разрабатываются в сокращенном объеме, который определяется заказчиком и генпроектировщиком в каждом конкретном случае при составлении Заявления о намерениях, по согласованию с местными органами Минэкоресурсов и государственной санитарно-эпидемиологической службы МЗ Украины.

1.8 На основе выводов окончательного отчета ОВОС заказчик и исполнитель ОВОС составляют текст Заявления об экологических последствиях планируемой деятельности и обеспечивают его распространение в средствах массовой информации.

Окончательный отчет ОВОС, с учетом общественных интересов, в составе проектной документации подается заказчиком или генпроектировщиком на согласование и прохождение государственных экспертиз.

1.9 Учет общественных интересов осуществляется в соответствии с Законом Украины "О планировании и застройке территорий" и законодательных документов, приведенных в приложении В.

При этом заказчик планируемой деятельности обеспечивает:

- информирование в установленном порядке населения о проведении обсуждения планируемой деятельности;
- общественное обсуждение проекта (широта обсуждения должна определяться масштабами ожидаемых воздействий);
- предоставление проектных материалов представителям общественности в соответствии с Заявлением о намерениях (приложение Г).

1.10 Материалы учета общественных интересов должны включать:

- сведения об опубликовании в средствах массовой информации Заявления о намерениях и проведении общественных слушаний;
- письменные и прочие документы обращения граждан;
- перечень материалов, представленных со стороны заказчика и исполнителя ОВОС на рассмотрение местного населения и общественных организаций, перечень вопросов и замечаний граждан, обоснованные ответы;
- обобщенные решения об учтенной части общественных предложений и обоснование не учтенной их части;
- решение общественной экспертизы (если она проводилась). Корректирование материалов ОВОС по результатам общественных слушаний осуществляется по решению заказчика и генпроектировщика. Мотивы неучета тех или иных решений, при необходимости, передаются заинтересованной общественности.

1.11 При наличии воздействий планируемой деятельности на территории сопредельных государств ОВОС выполняется с учетом требований Конвенции об оценке воздействия на окружающую среду в трансграничном контексте, ратифицированной Украиной 19 марта 1999 года.

1.12 При составлении акта выбора и проекта отвода земельного участка для размещения объекта проектирования, а также в случае уменьшения нормативной санитарно-защитной зоны материалы ОВОС предоставляются в объеме, достаточном для обоснования выводов при согласовании местоположения объекта органами государственного надзора, а также установления ограничений при использовании участка.

1.13 Материалы ОВОС разрабатываются на основании инженерно-экологических, санитарно-гигиенических, инженерно-технических изысканий и исследований на базе современных методик и технических средств.

Исходными данными для выполнения ОВОС являются все имеющиеся фондовые данные, которые характеризуют состояние окружающей среды на исследуемой территории, данные мониторинга, результаты инженерно-технических и других изысканий прошлых лет, картографические материалы и другая информация.

1.14 Отчетные материалы ОВОС должны по своему составу и содержанию быть достаточными для того, чтобы характеризовать:

- соблюдение требований нормативно-правовых документов органов государственной власти (Указы Президента, постановления и распоряжения Кабинета Министров Украины и местных органов исполнительной власти);
- соблюдение положений действующих природоохранного, санитарного и градостроительного законодательств;
- соответствие требованиям действующих нормативных документов (ДБН, ВБН, РБН, национальных стандартов) в части регламентации ими вопросов, связанных с природоохранными проблемами, использованием природных ресурсов, а также проблемами обеспечения безопасных условий жизнедеятельности человека и эксплуатационной надежности техногенных объектов;
- не превышение воздействия на окружающую среду относительно показателей, которые нормируются и лимитируются на момент проектирования объекта (ГДК, лимиты и др.);
- возникновение в окружающей среде опасных эндогенных и экзогенных геологических процессов и других явлений (загрязнение, зарастание водоемов и др.);
- соблюдение экологических, санитарно-эпидемиологических, инженерно-технических и местных функционально-планировочных ограничений;
- эффективность предложенных ресурсосберегающих, защитных, восстановительных, компенсационных и охранных мероприятий.

2 СТРУКТУРА И СОСТАВ РАЗДЕЛА ОВОС

2.1 Раздел ОВОС должен содержать такие подразделы:

- основания для проведения ОВОС;
- физико-географические особенности района и площадки (трассы) строительства объекта проектирования;
- общая характеристика объекта проектирования;
- оценка воздействий планируемой деятельности на окружающую природную среду;
- оценка воздействий планируемой деятельности на окружающую социальную среду;
- оценка воздействий планируемой деятельности на окружающую техногенную среду;
- комплексные мероприятия по обеспечению нормативного состояния окружающей среды и его безопасности;
- оценка воздействий на окружающую среду при строительстве;
- Заявление об экологических последствиях деятельности.

ОСНОВАНИЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕНИЯ ОВОС

2.2 В состав материалов подраздела включаются:

- сведения о документах, которые являются основанием для разработки материалов ОВОС в составе инвестиционной программы или проекта строительства;
- перечень источников потенциального воздействия планируемой деятельности на окружающую среду с учетом его альтернативных вариантов;
- краткая характеристика видов воздействий планируемой деятельности на окружающую среду и их перечень, определенный в "Заявлении о намерениях" или на других этапах выполнения ОВОС;
- перечень экологических, санитарно-эпидемиологических, противопожарных и градостроительных ограничений;
- данные относительно отношения общественности и других заинтересованных сторон к планируемой деятельности и связанных с ней проблем, которые требуют решения;
- перечень использованных нормативно-методических документов;

- описание методов прогнозирования динамики показателей окружающей среды и обоснование расчетных периодов прогноза;
- данные о структурных подразделениях исполнителя и перечень субподрядных организаций и специалистов, которые выполняли ОВОС (если не приводились во введении);
- перечень и краткий анализ предшествующих согласований и экспертиз, включая и общественную экспертизу (если она проводилась);
- перечень источников информации, использованных при разработке материалов ОВОС.

ФИЗИКО-ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ РАЙОНА И ПЛОЩАДКИ (ТРАССЫ) РАЗМЕЩЕНИЯ ОБЪЕКТА ПРОЕКТИРОВАНИЯ

2.3 Подраздел содержит краткое описание физико-географических условий, рельефа местности, данные о наличии объектов природно-заповедного фонда, обобщенную характеристику флоры и фауны в объеме, необходимом для экологических, санитарно-эпидемиологических, социальных и экономических оценок на региональном и местном уровнях, характеристику распределения всех отрицательных факторов в зоне воздействий планируемой деятельности, а также соответствующие картографические материалы, ситуационные схемы и др.

ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ОБЪЕКТА ПРОЕКТИРОВАНИЯ

2.4 В состав материалов подраздела включаются:

- общая характеристика планируемой деятельности и ее альтернативы;
- соответствие планируемой деятельности градостроительной документации;
- наличие положительных экологических, санитарно-эпидемиологических, социальных и экономических аспектов реализации планируемой деятельности.

2.5. Краткая характеристика планируемой деятельности включает:

- рассмотрение вариантов размещения планируемой деятельности (в том числе альтернативы отказа от деятельности), а также вариантов технологических процессов, если они предусматриваются заданием на проектирование;
- данные о размерах строительных площадок, площади занятых земельных угодий;
- краткую характеристику производства, классы его опасности и продукции, которая вырабатывается;
- данные о сырьевых, земельных, водных, энергетических и прочих ресурсах, которые потребляются;
- описание технологического процесса планируемой деятельности с указанием всех факторов воздействия на окружающую среду и технических решений, направленных на устранение или уменьшение вредных выбросов, сбросов, утечек, излучений в окружающую среду, по сравнению с наилучшими отечественными и заграничными аналогами;
- описание инженерных сетей и коммуникаций, схем сбора, очистки и удаления вредных веществ;
- проектные данные о расчетных объемах всех видов газообразных, жидких, твердых отходов производства и твердых бытовых отходов, а также проектные решения относительно экологической и санитарной безопасности при утилизации или деструкции как на объекте, который проектируется, так и при передаче их на другие предприятия для дальнейшего использования и обработки;
- оценку возможности возникновения и развития аварийных ситуаций;
- перечень и характеристику потенциальных источников воздействия на окружающую среду;

- перечень потенциальных объектов воздействий и возможные границы зоны влияния на периоды строительства и эксплуатации объекта планируемой деятельности.

2.6 Источники воздействий на окружающую среду указываются на генплане и ситуационных схемах.

ОЦЕНКА ВОЗДЕЙСТВИЙ ПЛАНИРУЕМОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА ОКРУЖАЮЩУЮ ПРИРОДНУЮ СРЕДУ

Общие требования

2.7 При оценке воздействий на окружающую природную среду выделяются следующие ее компоненты:

- климат и микроклимат;
- воздушная среда;
- геологическая среда;
- водная среда;
- почвы;
- растительный и животный мир, заповедные объекты.

2.8 Рассматриваются только те компоненты и объекты окружающей природной среды, на которые воздействует планируемая деятельность, а также те, современное состояние которых не отвечает нормативным. Среди факторов воздействия на окружающую среду следует рассматривать пространственные, энергетические, химические, физические и др.

Дополнительно рассматриваются воздействия, связанные с чрезвычайными ситуациями такими, как природно-очаговые заболевания, геохимические аномалии, стихийные бедствия, аварии и др.

2.9 Для каждого компонента окружающей природной среды, который рассматривается, приводятся:

- обоснование необходимости оценки его характеристик;
- перечень воздействий (включая опосредствованные), которые ранжируются по масштабу и значимости последствий, и их характеристика, которая включает качественные и количественные параметры, степень опасности;
- обоснование границ зон воздействий планируемой деятельности, данные относительно санитарно-защитных зон и разрывов;
- характеристика ретроспективного, современного и прогнозного состояний и их оценка относительно фоновых и нормативных показателей с учетом возможных аварийных ситуаций;
- обоснование мероприятий по предупреждению или ограничению негативных воздействий, оценка их эффективности и характеристика остаточных воздействий;
- анализ ограничений строительства объектов планируемой деятельности по условиям окружающей природной среды;
- объем необходимой инженерной подготовки территории.

2.10. Результаты анализа и оценки изменений состояния компонентов природной среды отображаются на картографическом материале, ситуационной схеме и генплане. Эти данные являются также исходными данными для последующих оценок возможных изменений состояния техногенной среды и жизнедеятельности населения.

Климат и микроклимат

2.11 В состав материалов подраздела включаются:

- краткая характеристика климатической зоны размещения планируемой деятельности;

- основные количественные характеристики текущих и многолетних климатических данных;

- оценка ожидаемых изменений микроклимата в случае активных и масштабных воздействий планируемой деятельности (значительное выделение инертных газов, теплоты, влаги и др.);

- оценка влияния климатических условий, неблагоприятных для рассеяния загрязняющих веществ в атмосферном воздухе;

- возможности возникновения микроклиматических условий, благоприятных для распространения вредных видов фауны и флоры;

- особенности климатических условий, которые благоприятствуют росту интенсивности воздействий планируемой деятельности на окружающую среду.

2.12 При необходимости предусматриваются мероприятия по предупреждению отрицательных воздействий планируемой деятельности на климат и микроклимат, а также связанных с ними неблагоприятных изменений в окружающей среде.

Воздушная среда

2.13 Подлежат анализу воздействия приоритетных и специфических загрязняющих веществ, содержащихся в выбросах объектов планируемой деятельности с учетом фоновых концентраций в границах зон воздействия этих объектов.

2.14 В состав материалов подраздела включаются:

- характеристика источников выбросов загрязняющих веществ в атмосферу, схема их размещения, расчеты массы выбросов со ссылкой на использованные методики;

- результаты расчетов приземных концентраций со ссылкой на использованные программные средства;

- данные фонового загрязнения атмосферы в районе размещения проектируемого объекта (данные натурных наблюдений на стационарных постах, подфакельных исследований, расчетные и т. п.);

- оценка уровня загрязнения атмосферного воздуха, создаваемого проектируемым объектом, а также с учетом фонового уровня загрязнения по гигиеническим нормативам (предельно допустимым концентрациям - ПДК, группам суммации, комплексным показателям и критериям опасности);

- прогнозные, на расчетный период, фоновые концентрации примесей без учета влияния планируемой деятельности и прогнозные на расчетный период уровни загрязнения атмосферного воздуха с учетом прогнозного фона и влияния планируемой деятельности;

- оценка загрязнения атмосферного воздуха при неблагоприятных метеорологических условиях (НМУ) и соответствующие метео-экологические ограничения величин максимальных разовых выбросов;

- оценка загрязнения при возможных аварийных ситуациях;

- обоснование уровней допустимых выбросов и мероприятий по предупреждению или уменьшению образования и выделения веществ, загрязняющих атмосферный воздух;

- предложения по определению размера санитарно-защитной зоны на основании расчетов загрязнения атмосферного воздуха от объекта планируемой деятельности;

- организация мониторинга состояния атмосферного воздуха, методы и средства контроля.

2.15 Подлежат анализу характеристики шума от объекта планируемой деятельности:

- данные натурных измерений существующего фонового уровня шума (если они имели место);

- расчетные уровни шума от объекта планируемой деятельности;
- обоснование мероприятий по уменьшению шума источников;
- обоснование требований к шумозащитным мероприятиям.

2.16 Приводится анализ воздействий тепловых выбросов, ультразвука, электромагнитных и ионизирующих излучений и обосновываются мероприятия по их предупреждению или уменьшению.

Геологическая среда

2.17 Приводится общая характеристика основных элементов геологического, структурно-тектонического строения, геоморфологических особенностей и ландшафтов, анализ существующих и прогнозируемых отрицательных эндогенных и экзогенных процессов и явлений природного и техногенного происхождения (тектонических, сейсмических, геодинамических, оползневых, селевых, карстовых, изменений напряженного состояния и свойств массивов пород, деформации земной поверхности и др.) с учетом воздействия планируемой деятельности.

Обосновываются мероприятия по предупреждению или уменьшению развития опасных геологических процессов и явлений.

Водная среда

2.18 Подлежат анализу нарушения гидрологических и гидрогеологических параметров водных объектов и территорий в зонах влияния планируемой деятельности, воздействия на поверхностные и подземные воды приоритетных и специфических загрязняющих веществ, которые поступают в водную среду при сбросах сточных вод и фильтрационных утечках.

Результаты анализа должны отображать распределение оцениваемых показателей по акватории и территории, в контрольных створах, учитывать воздействия, которые суммируются, обосновывать санитарные попуски, допустимые сбросы и фильтрационные утечки.

2.19 В материалах, которые характеризуют поверхностные воды, кратко приводятся общие сведения о водных объектах, основные данные относительно их водосборных бассейнов и хозяйственного использования, наличие пунктов наблюдений за их состоянием. При оценке воздействий планируемой деятельности на состояние поверхностных вод и основных сообществ водных организмов рассматриваются:

- морфометрические, гидродинамические и водно-балансовые параметры;
- качество вод, включая физические, химические, санитарно-гигиенические, токсикологические, паразитологические, радиоэкологические характеристики;
- биологические характеристики, включая видовой состав, численность, биомассу и биопродуктивность основных гидробионтов, биопомехи их существования и др.

Отдельно приводятся материалы относительно качества воды в местах водопользования, отдыха, спорта и т.д.

2.20 Оценка воздействий на морскую среду (включая лиманы, устья рек) объектов морехозяйственного комплекса выполняется с учетом режима деятельности в прибрежной зоне, возможного разрушения берегов, образования наносов, а также обеспечения инженерной защиты прибрежных территорий, строительства инженерных сооружений и др.

2.21 Материалы, которые характеризуют подземные воды, включают общие сведения о бассейне подземных вод, мощности зоны активного водообмена, развитии горизонтов подземных вод, данные их хозяйственного использования, перечень и описание пунктов гидрогеологических наблюдений, результаты которых использованы в материалах ОВОС.

Оценка воздействий планируемой деятельности на подземные воды выполняется для грунтовых вод и водоносных горизонтов, используемых для питьевых, хозяйственных, лечебных и других целей. При оценке воздействий рассматриваются:

- морфометрические, гидродинамические, фильтрационные и водно-балансовые параметры;
- качество вод, включая физические, химические, санитарно-гигиенические и другие характеристики в соответствии с действующим законодательством;
- условия естественной защищенности.

Отдельно приводятся материалы относительно качества воды в местах питания водоносных горизонтов и водозабора.

2.22 Обосновываются мероприятия по предупреждению или уменьшению поступления в водную среду загрязняющих веществ, нарушения гидродинамического режима, истощения поверхностных и подземных водных ресурсов, ухудшения состояния вод и деградации сообществ водных организмов. Расчетные варианты должны охватывать наименее благоприятные периоды и возможные аварийные ситуации.

Почвы

2.23 Подлежат анализу воздействия планируемой деятельности на почвы с учетом особенностей землепользования, наличия площадей ценных сельскохозяйственных угодий, химического, биологического и радиоактивного загрязнения, вибрации, возникновения опасных инженерно-геологических процессов и явлений, других факторов, которые отрицательно влияют на состояние почв.

При оценке воздействий планируемой деятельности на состояние почв учитываются генетические виды почв, характеристики их гумусового состава, механические и водно-физические свойства, ландшафтно-геохимические барьеры (накопление и миграция веществ), плодородие, степень развития процессов деградации почв и др.

2.24 Обосновываются мероприятия по предупреждению или уменьшению отрицательных воздействий на почвы и снижения их плодородия, рекультивации земель, которые временно изымаются из землепользования, отработанных карьеров, других нарушенных земель, а также проведению работ по улучшению качества малопродуктивных земель.

Растительный и животный мир, заповедные объекты

2.25 Приводится краткая характеристика доминирующих экосистем, флоры и фауны и др.

Исходные данные для характеристики состояния и оценки изменений растительного и животного мира формируются на основании фондовых данных и материалов натуральных исследований.

2.26 Подлежат анализу воздействия на растительный и животный мир только тех загрязняющих веществ, которые поступают в окружающую среду в результате планируемой деятельности.

Оценивается опосредствованное влияние на флору и фауну техногенных изменений климата и микроклимата, водного режима, почвенного покрова, физических и биологических факторов.

2.27 Оцениваются изменения состава растительных сообществ и фауны, видового разнообразия, популяций доминирующих, ценных и охраняемых видов, их физиологического состояния и продуктивности, устойчивости к болезням.

Обосновываются мероприятия по предотвращению истощения и деградации растительных группировок и фауны.

2.28 Учитывается наличие в зонах воздействий планируемой деятельности объектов природно-заповедного фонда и территорий, перспективных для заповедности (резервируемых с этой целью), наземных, водных и воздушных путей миграции животных.

Обосновываются мероприятия, необходимые для обеспечения соблюдения режима заповедных территорий.

2.29 Подается дендроплан озеленения территории, который включает сведения об озеленении и балансе снесенных и компенсационных насаждений согласно действующим градостроительным нормам.

ОЦЕНКА ВОЗДЕЙСТВИЙ ПЛАНИРУЕМОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА ОКРУЖАЮЩУЮ СОЦИАЛЬНУЮ СРЕДУ

2.30 Приводится краткая современная и прогнозная характеристики основных социально-бытовых условий проживания местного населения в зоне воздействий планируемой деятельности.

2.31 Характеристика населения включает информацию о его поло-возрастной структуре, занятости, миграции, численности, заболеваемости и потребностях. При этом определяется:

- характер и размещение прилегающей к объекту проектирования жилой и общественной застройки;
- наличие объектов социально-бытового, спортивно-оздоровительного, курортного и рекреационного назначения и т.п.;
- инженерное обустройство застройки (водоснабжение, канализация, теплоснабжение и другое).

2.32 Оцениваются положительные и отрицательные воздействия планируемой деятельности на социальные условия жизнедеятельности и удовлетворение потребностей местного населения, в том числе его занятости.

2.33 Оцениваются воздействия планируемой деятельности на зоны рекреации и обосновываются мероприятия по их сохранению и рациональному использованию.

2.34 В случаях проектирования особо опасных промышленных объектов, которые могут неблагоприятно влиять на окружающую среду (I и II класса опасности по санитарной классификации "Государственных санитарных правил планирования и застройки населенных пунктов. ДСП № 173-96), осуществляется оценка прогнозного воздействия проектируемого объекта на состояние здоровья населения, проживающего на прилегающей территории.

2.35 Обосновываются мероприятия по предотвращению ухудшения условий жизнедеятельности местного населения и его здоровья при реализации объекта проектирования, в том числе рассматриваются компенсационные мероприятия.

ОЦЕНКА ВОЗДЕЙСТВИЙ ПЛАНИРУЕМОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА ОКРУЖАЮЩУЮ ТЕХНОГЕННУЮ СРЕДУ

2.36 Оцениваются воздействия планируемой деятельности на промышленные, жилищно-гражданские объекты, памятники архитектуры, истории и культуры (как объекты застройки), наземные и подземные сооружения и другие элементы техногенной среды, которые находятся в зоне влияния планируемой деятельности. Обосновываются мероприятия по обеспечению их эксплуатационной надежности и сохранности.

2.37 Определяются объекты окружающей техногенной среды, которые могут отрицательно воздействовать на планируемую деятельность, виды этих воздействий, способы и средства их ликвидации.

КОМПЛЕКСНЫЕ МЕРОПРИЯТИЯ ПО ОБЕСПЕЧЕНИЮ НОРМАТИВНОГО СОСТОЯНИЯ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ И ЕЕ БЕЗОПАСНОСТИ

2.38 Подраздел содержит результаты обобщения мероприятий по обеспечению нормативного состояния окружающей среды, рассмотренных в 2.12, 2.14, 2.15-2.17, 2.20, 2.22, 2.24, 2.27-2.37, а также данные относительно обращения со всеми отходами, которые образуются при осуществлении планируемой деятельности.

2.39 Приводится перечень и краткая характеристика проектных решений, комплекс которых включает:

- ресурсосберегающие мероприятия - сохранение и рациональное использование земельных, водных, энергетических, топливных ресурсов, повторное их использование и др.;
- защитные мероприятия - устройство защитных сооружений (дренажи, экраны, завесы и др.), включая технологические мероприятия (использование экологически чистых и безотходных технологий, очистка, экологически безопасное обращение с отходами и др.), планировочные мероприятия (функциональное зонирование, организация санитарно-защитных зон, озеленение и др.), устранение сверхнормативных воздействий;
- восстановительные мероприятия - техническая и биологическая рекультивация, нормализация состояния отдельных компонентов окружающей среды и т.п.;
- компенсационные мероприятия - компенсация неустраняемого ущерба от планируемой деятельности путем проведения мероприятий по равноценному улучшению состояния природной, социальной и техногенной среды в другом месте и/или в другое время, денежное возмещение убытков;
- охранные мероприятия - мониторинг территории зон влияния планируемой деятельности, система оповещения населения.

2.40 Приводятся, при возможности, результаты расчетов определения экономической эффективности осуществления природоохранных мероприятий.

2.41 Оцениваются ограничения строительства объектов планируемой деятельности по условиям окружающей природной, социальной и техногенной среды и объем инженерной подготовки территории, необходимый для соблюдения условий безопасности окружающей среды.

2.42 К материалам оценки воздействий на окружающую среду отходов производства планируемой деятельности относятся:

- проектные данные об объемах всех видов газообразных, жидких и твердых отходов производства и твердых бытовых отходов;
- сведения о запроектированных технологических решениях относительно уменьшения объемов отходов, которые образуются;
- сведения о мероприятиях по утилизации отходов непосредственно на предприятии;
- данные относительно обращения с отходами, которые вывозятся за пределы предприятия.

2.43 Выполняется комплексная оценка воздействий планируемой деятельности на окружающую среду при условии реализации комплекса мероприятий по обеспечению нормативного состояния окружающей среды, с учетом предшествующих оценок, приведенных в других подразделах.

2.44 Определяется степень экологического риска планируемой деятельности и воздействий на условия жизнедеятельности человека.

2.45 Оценка риска планируемой деятельности относительно природной, социальной и техногенной среды включает:

- анализ риска кризисных изменений состояния природных комплексов и условий жизнедеятельности человека;
- анализ известных аварий и их частоты по отраслевой принадлежности объектов планируемой деятельности;
- анализ основных причин возникновения аварий;
- анализ условий возникновения и развития аварий, в том числе: определение типичных вариантов возможных аварий, оценку количества опасных веществ, присутствующих в зоне аварии;
- расчет вероятных зон действия угрожающих факторов на здоровье человека, животный и растительный мир, оценку вероятного количества потерпевших, оценку возможного ущерба;
- описание технических решений по предотвращению развития аварий и локализации выбросов опасных веществ, обеспечение пожарной и взрывобезопасности;
- описание систем контроля и автоматического регулирования, блокирования, сигнализации и других средств предотвращения аварий.

2.46 Обосновывается оптимальность принятого комплекса проектных решений исходя из требований экологического и санитарного законодательства и обеспечение эксплуатационной надежности объектов окружающей техногенной среды.

2.47 Приводится перечень и характеристика остаточных воздействий и обосновывается их допустимость при строительстве и эксплуатации объектов планируемой деятельности.

2.48 Если невозможно достичь гигиеничных и экологических нормативов качества окружающей среды на территориях с повышенным уровнем ее загрязнения, то проектирование объектов строительства, которые являются источниками дополнительного загрязнения, не разрешается.

3 ОЦЕНКА ВОЗДЕЙСТВИЙ НА ОКРУЖАЮЩУЮ СРЕДУ ПРИ СТРОИТЕЛЬСТВЕ

3.1 Выполняется в составе материалов раздела проекта организации строительства (ПОС) и включает мероприятия по:

- защите воздушной среды и борьбе с шумом и другими отрицательными физическими воздействиями;
- охране поверхностных и подземных вод;
- охране почв;
- охране растительного и животного мира, заповедных объектов;
- охране условий жизнедеятельности человека;
- охране памятников истории и культуры;
- охране окружающих объектов техногенной среды.

3.2 Выполняется комплексный анализ состояния строительной площадки (трассы) и устанавливаются требования к:

- размещению подъездных дорог и стоянок автотранспорта;
- подъемно-транспортным механизмам, строительному оснащению, электроприборам, инструментам и т.п.;
- инженерному обустройству бытовых помещений и складских объектов;
- вывозу или утилизации строительных отходов и рекультивации земель после завершения строительной деятельности;
- выбору оптимальных технологических решений, снижающих отрицательное воздействие строительства на окружающую среду до нормативного уровня.

3.3 В материалах раздела ПОС отображается оценка воздействия объекта строительства на природные объекты, на среду жизнедеятельности человека и

окружающие здания и сооружения, а также намеченные санитарные мероприятия по созданию благоприятных условий жизнедеятельности населения, которое проживает в зоне строительства.

4 ЗАЯВЛЕНИЕ ОБ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ПОСЛЕДСТВИЯХ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

4.1 Заявление об экологических последствиях деятельности является юридическим документом относительно сути этих последствий и гарантий выполнения природоохранных мероприятий по обеспечению безопасности окружающей среды на весь период осуществления планируемой деятельности, составляется заказчиком и генпроектировщиком или по их поручению исполнителем ОВОС и представляет резюме материалов ОВОС, где должны быть отображены:

- данные о планируемой деятельности, цели и путях ее осуществления;
- существенные факторы, которые влияют или могут влиять на состояние окружающей природной среды с учетом возможности возникновения чрезвычайных экологических ситуаций;
- количественные и качественные показатели оценки уровней экологического риска и безопасности для жизнедеятельности населения планируемой деятельности, а также мероприятия, гарантирующие осуществление деятельности соответственно экологическим стандартам и нормативам;
- перечень остаточных воздействий;
- принятые меры по информированию общественности о планируемой деятельности, цель и пути ее реализации;
- обязательство заказчика относительно осуществления проектных решений в соответствии с нормами и правилами охраны окружающей среды и требованиями экологической безопасности на всех этапах строительства и эксплуатации объекта планируемой деятельности.

4.2. Заявление об экологических последствиях деятельности составляется в краткой форме, содержит только итоговые результаты ОВОС и необходимые комментарии.

4.3. Заявление об экологических последствиях деятельности подписывается заказчиком и генеральным проектировщиком, копии, в том числе на магнитных носителях, подаются для дальнейшего контроля в местные органы власти.

5 ТРЕБОВАНИЯ К ОВОС В СХЕМЕ ИНВЕСТИЦИОННОГО ПРОЦЕССА СТРОИТЕЛЬСТВА

5.1 Основной объем работ по ОВОС, как правило, выполняется на стадии технико-экономического обоснования инвестиций (ТЭО инвестиций) или эскизного проекта (ЭП) и уточняется в случае изменения принятых решений в проекте (рабочем проекте), в частности, при изменении технологического процесса, мощности предприятия (объекта), а также выделении новых пусковых комплексов и др. Отсутствие изменений в проекте (рабочем проекте) по сравнению с ТЭО инвестиций или ЭП удостоверяется подписью заказчика и главного инженера проекта.

5.2 На стадии проект (рабочий проект) подготовка материалов ОВОС в полном объеме выполняется только в тех случаях, если эти материалы не готовились на предыдущих стадиях.

5.3 После ввода объекта проектирования в эксплуатацию и достижения проектной мощности выполняется, при необходимости, оценка эффективности принятого комплекса охранных и защитных мероприятий и корректирование материалов ОВНС. В последующем послепроектный анализ выполняется по инициативе администрации объекта эксплуатации или органов государственного надзора.

**Приложение А
(обязательное)**

ОСНОВНЫЕ ТЕРМИНЫ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Термины	Определение
Оценка воздействий на окружающую среду (ОВОС)	Определение масштабов и уровней воздействий планируемой деятельности на окружающую среду, мероприятий по предотвращению или уменьшению этих воздействий, приемлемости проектных решений с точки зрения безопасности окружающей среды
Окружающая среда	Совокупность природных, социальных (включая среду жизнедеятельности человека) и техногенных условий существования человеческого общества
Окружающая природная среда	Совокупность природных факторов и объектов окружающей среды, которые имеют природное происхождение или развитие
Окружающая социальная среда	Совокупность социально-бытовых условий жизнедеятельности населения, социально-экономических отношений между людьми, группами людей, а также между ними и создаваемыми ими материальными и духовными ценностями
Среда жизнедеятельности человека	Окружающая среда территории населенных пунктов, курортных и рекреационных зон, водные объекты, предназначенные для хозяйственно-питьевого и рекреационного использования, земли сельхозугодий
Окружающая техногенная среда	Искусственно созданная часть окружающей среды, которая состоит из технических и природных элементов
Объекты воздействия (реципиенты)	Объекты и компоненты окружающей среды или их отдельные элементы, на которые осуществляется воздействие планируемой деятельности
Источники воздействия	Техногенные и природные объекты (или их составные части), процессы и явления, которые воздействуют на окружающую среду
Воздействие	Привнесение в окружающую среду или изъятие из нее любой материальной субстанции или другие действия, вызывающие изменения ее состояния
Воздействие нормативное	Воздействие на окружающую среду, которое осуществляется в допустимых границах и не вызывает сверхнормативных изменений
Состояние нормативное	Состояние территории (акватории), при котором количественные и качественные характеристики компонентов окружающей среды отвечают существующим нормам и требованиям
Фон прогнозируемый	Прогнозная оценка состояния окружающей среды на расчетный период с учетом изменений инфраструктуры территории, но без учета планируемой деятельности
Состояние прогнозируемое	Прогнозная оценка состояния окружающей среды на расчетный период с учетом изменений инфраструктуры территории и реализации планируемой деятельности
Риск	Степень вероятности определенного отрицательного воздействия на окружающую среду, которое может состояться в определенное время или при определенных обстоятельствах от планируемой деятельности

**Приложение Б
(справочное)**

**ЗАКОНЫ И КОДЕКСЫ УКРАИНЫ, МЕЖДУНАРОДНЫЕ КОНВЕНЦИИ
И СОГЛАШЕНИЯ, РАТИФИЦИРОВАННЫЕ УКРАИНОЙ, ОТНОСИТЕЛЬНО ОХРАНЫ
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ**

ПРИРОДНАЯ СРЕДА

Законы Украины:

Об охране окружающей среды	от 25.06.1991 г.	№ 1264
Об охране атмосферного воздуха	от 16.10.1992 г.	№ 2707
Об охране земель	от 19.06.2003 г.	№ 0962
О природно-заповедном фонде Украины	от 16.06.1992 г.	№ 2456
О растительном мире	от 09.04.1999 г.	№ 0591
О животном мире	от 03.03.1993 г.	№ 3041
	и от 13.12.2001 г.	№ 2894
Об экологической экспертизе	от 09.02.1995 г.	№ 0045
О защите растений	от 14.10.1998 г.	№ 0180
О зоне чрезвычайной экологической ситуации	от 13.07.2000 г.	№ 1908

Об Общегосударственной программе формирования национальной экологической сети Украины на 2000-2015 годы

от 21.09.2000 г. № 1989

Кодексы Украины:

Хозяйственный кодекс Украины	от 16.01.2003 г.	№ 436-IV
Земельный кодекс Украины	от 25.10.2001 г.	№ 2768-14
Водный кодекс Украины	от 06.06.1995 г.	№ 213/95
Воздушный кодекс Украины	от 04.05.1993 г.	№ 3167-12
Кодекс Украины о недрах	от 27.07.1994 г.	№ 132/94
Лесной кодекс Украины	от 21.01.1994 г.	№ 3852-12

Международные конвенции и соглашения:

Конвенция об охране дикой флоры и фауны и природных сред обитания в Европе	от 29.10.1996 г.	№ 436/96
Конвенция о биологическом разнообразии	от 29.11.1994 г.	№ 257/94
Конвенция о водно-болотных угодьях, имеющих международное значение, главным образом как среды обитания водоплавающих птиц	от 29.10.1996 г.	№ 437/96
Конвенция о присоединении озер	от 01.07.1999 г.	№ 801-14
Рамочная конвенция Организации Объединенных Наций об изменении климата	от 29.10.1996 г.	№ 435/96
Картахенский протокол о биобезопасности к Конвенции о биологическом разнообразии	от 12.09.2002 г.	№ 152-IV

СОЦИАЛЬНАЯ СРЕДА

Законы Украины:

Основы законодательства Украины об охране здоровья	от 19.11.1992 г.	№ 2801
Об обеспечении санитарного и эпидемического благополучия населения	от 24.02.1994 г.	№ 4004
О местном самоуправлении в Украине	от 21.05.1997 г.	№ 280/97
Об объединениях граждан	от 16.06.1992 г.	№ 2460-12

Окончание приложения Б

О собственности	от 07.02.1991 г.	№ 0697
О предпринимательстве	от 07.02.1991 г.	№ 0698
Об обращении граждан	от 02.10.1996 г.	№ 393/96
Об информации	от 02.10.1992 г.	№ 2657
О государственной тайне	от 21.01.1994 г.	№ 3855-12
 Международные конвенции и соглашения:		
Конвенция о доступе к информации, участии общественности в процессе принятия решений и доступ к правосудию по вопросам, относящимся к окружающей среде	от 06.07.1999 г.	№ 832-14
 ТЕХНОГЕННАЯ СРЕДА		
Законы Украины:		
Об основах градостроительства	от 16.11.1992 г.	№ 2780
О землеустройстве	от 22.05.2003 г.	№ 0858
Об использовании земель обороны	от 27.11.2003 г.	№ 1345
О мелиорации земель	от 14.01.2000 г.	№ 1389
О пестицидах и агрохимикатах	от 02.03.1995 г.	№ 0086
Об отходах	от 05.03.1998 г.	№ 0187
О металлоломе	от 05.05.1999 г.	№ 0619-XIV
Об объектах повышенной опасности	от 18.01.2001 г.	№ 2245
О пожарной безопасности	от 17.12.1993 г.	№ 3745
О защите населения и территорий от чрезвычайных ситуаций техногенного и природного характера	от 08.06.2000 г.	№ 1809-III
Об использовании ядерной энергии и радиоактивной безопасности	от 08.02.1995 г.	№ 0039
Об обращении с радиоактивными отходами	от 30.06.1995 г.	№ 0255
Об Общегосударственной программе обращения с токсичными отходами	от 14.09.2000 г.	№ 1947
Об изъятии из обращения, переработке, утилизации, уничтожении или дальнейшем использовании некачественной и опасной продукции	от 14.01.2000 г.	№ 1393
О внесении изменений в некоторые законодательные акты Украины относительно отходов	от 07.03.2002 г.	№ 3073
Международные конвенции и соглашения:		
Конвенция о запрещении разработки, производства, накопления, применения химического оружия и о его уничтожении	от 16.10.1996 г.	№ 187
Соглашение о сотрудничестве в области изучения, разведывания и использования минерально-сырьевых ресурсов	от 16.01.1998 г.	№ 38/98
Конвенция об оценке воздействия на окружающую среду в трансграничном контексте	от 19.03.1999 г.	№ 534-14
Конвенция о ядерной безопасности	от 17.12.1997 г.	№ 736/97
Объединенная конвенция о безопасности обращения с отработанным топливом и о безопасности обращения с радиоактивными отходам	от 30.04.2000 г.	№ 1688-III

Приложение В
(справочное)

ВЫПОЛНЕНИЕ ОВОС В СХЕМЕ ИНВЕСТИЦИОННОГО ПРОЦЕССА
СТРОИТЕЛЬСТВА

Этап	Содержание этапа проектирования и строительства	Содержание этапа ОВОС
Принятие инвестором решения о строительстве		
Прединвестиционные исследования		
1	Подготовка исходных данных относительно объекта, намеченного к строительству; определение производственной программы инвестиционных намерений, потребностей в сырье, энерго-ресурсах и кадрах и т.п.; предпроектные разработки.	Составление Заявления о намерениях (приложение Г). Предварительная оценка воздействия объекта проектирования на окружающую среду.
2	Разработка вариантов размещения объекта с учетом состояния окружающей среды и инженерной подготовки территории.	Составление краткой ОВОС к материалам выбора и отвода земельного участка, площадки (трассы) строительства.
3	Составление и согласование задания на разработку ТЭО инвестиций, ЭП.	Составление задания на разработку материалов ОВОС (приложение Д) в составе задания на разработку ТЭО инвестиций, ЭП.
4	Разработка ТЭО инвестиций, ЭП в объеме, установленном нормативными документами.	Разработка материалов ОВОС в составе ТЭО инвестиций, ЭП и проведение общественных слушаний для объектов, приведенных в приложении Е. Составление Заявления об экологических последствиях деятельности.
5	Согласование и утверждение ТЭО инвестиций, ЭП.	Комплексная государственная экспертиза и согласование материалов ОВОС в составе ТЭО или ЭП. Передача Заявления об экологических последствиях деятельности в местные органы власти.
Проектирование		
6	Составление и согласование задания на разработку проекта (рабочего проекта).	Подготовка задания на разработку материалов ОВОС в составе задания на разработку проекта (рабочего проекта) с учетом изменений проектных решений против принятых в ТЭО инвестиций, ЭП или изменений в градостроительной ситуации.
7	Разработка проекта (рабочего проекта).	Выполнение ОВОС в полном объеме, если она не приводилась на предыдущих этапах, или уточнение ОВОС соответственно составу проекта (рабочего проекта).
8	Согласование и утверждение проекта (рабочего проекта).	Комплексная государственная экспертиза и согласование материалов ОВОС соответственно требованиям действующего законодательства.

Окончание приложения В

Этап	Содержание этапа проектирования и строительства	Содержание этапа ОВОС
9	Разработка рабочей документации.	Уточнение материалов ОВОС при изменениях технологии производства и проекта выполнения строительно-монтажных работ и т.п., представление их на согласование и государственную экспертизу.
Строительство		
10	Строительство объекта.	Получение разрешения на строительство. Реализация мероприятий согласно материалам ОВОС.
Эксплуатация		
11	Освоение проектной мощности (послепроектный анализ).	Оценка эффективности природоохранных и защитных мероприятий согласно материалам ОВОС, уточнение материалов ОВОС и проведение послепроектного анализа при необходимости.

Приложение Г (обязательное)

СОГЛАСОВАНО*

М.П. _____
(орган местного самоуправления, должность, инициалы, фамилия руководителя, дата)

ЗАЯВЛЕНИЕ О НАМЕРЕНИЯХ

1. Инвестор (заказчик) _____

Почтовый и электронный адрес _____

2. Местоположение площадок (трасс) строительства (варианты) _____

3. Характеристика деятельности (объекта) _____
(ориентировочно по объектам-аналогам, принадлежность

к объектам, которые являются экологически опасными, наличие трансграничного воздействия)

Технические и технологические данные _____
(виды и объемы продукции, которая вырабатывается,

срок эксплуатации)

4. Социально-экономическая необходимость планируемой деятельности

5. Потребность в ресурсах при строительстве и эксплуатации:

земельных _____
(площадь земель, которые изымаются во временное и постоянное использование, вид использования)

сырьевых _____
(виды, объемы, место разработки и добычи, источники получения)

энергетических (топливо, электроэнергия, тепло) _____
(виды, объемы, источники)

ВОДНЫХ _____
(объемы, необходимое качество, источники водообеспечения)

трудовых _____

6. Транспортное обеспечение (при строительстве и эксплуатации) _____

7. Экологические и прочие ограничения планируемой деятельности по вариантам

8. Необходимая эколого-инженерная подготовка и защита территории по вариантам

9. Возможные воздействия планируемой деятельности (при строительстве и эксплуатации) на окружающую среду:

климат и микроклимат _____

воздушную _____

водную _____

почвы _____

растительный и животный мир, заповедные объекты _____

окружающую социальную среду (население) _____

окружающую техногенную среду _____

10. Отходы производства и возможность их повторного использования, утилизации, обезвреживания или безопасного захоронения _____

* **Примечание.** Для объектов, приведенных в приложении Е, необходимо дополнительное согласование с органами государственного экологического и санитарного надзора.

Окончание приложения Г

11. Объем выполнения ОВОС _____

12. Участие общественности _____

(адрес, телефон и время ознакомления с материалами проекта

и ОВОС, подачи предложений)

Заказчик _____

Генпроектировщик _____

**Приложение Д
(обязательное)**

СОГЛАСОВАНО

УТВЕРЖДЕНО

М.П. _____
*(название организации-исполнителя, должность,
инициалы, фамилия руководителя, дата)*

М.П. _____
*(название организации-заказчика, должность,
инициалы, фамилия руководителя, дата)*

ЗАДАНИЕ НА РАЗРАБОТКУ МАТЕРИАЛОВ ОВОС

Название _____ объекта

Генеральный _____ проектировщик

Перечень соисполнителей _____

Характер строительства _____
*(новое строительство, реконструкция, расширение
техническое перевооружение и др.)*

Местоположение _____
*(административное положение, границы территории площадки (трассы)
строительства и их вариантов)*

Стадия проектирования _____

Перечень источников воздействия _____

Перечень ожидаемых отрицательных воздействий _____

Перечень компонентов окружающей среды, на которые оцениваются воздействия _____

Требования к объему и этапам проведения ОВОС _____

Требования к участию общественности _____

Дополнительные требования* _____

Порядок проведения и сроки подготовки материалов ОВОС _____

К заданию на разработку материалов ОВОС прилагаются Заявление о намерениях, генплан и ситуационная схема района размещения планируемой деятельности.

Заказчик _____

Генпроектировщик _____

* **Примечание.** Для объектов, приведенных в приложении Е, дополнительным требованием может быть составление Программы выполнения ОВОС.

**Приложение Е
(обязательное)**

**ПЕРЕЧЕНЬ ВИДОВ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ И ОБЪЕКТОВ, КОТОРЫЕ ПРЕДСТАВЛЯЮТ
ПОВЫШЕННУЮ ЭКОЛОГИЧЕСКУЮ ОПАСНОСТЬ***

**(соответственно Постановлению Кабинета Министров Украины
от 27 июля 1995 г. № 554 с изменениями от 14.02.2001 г. № 142)**

1. Атомная энергетика и промышленность (в том числе добыча и обогащение руды, изготовление тепловыделяющих элементов для атомных электростанций, регенерация отработанного ядерного топлива или сохранение, утилизация радиоактивных отходов).
2. Биохимическое, биотехническое и фармацевтическое производство.
3. Сбор, обработка, сохранение, захоронение, обезвреживание и утилизация всех видов промышленных и бытовых отходов.
4. Добыча нефти, нефтехимия и нефтепереработка (включая все виды продуктопроводов), нефтебазы, автозаправочные станции.
5. Добыча и переработка природного газа, строительство газохранилищ.
6. Химическая промышленность (включая производство средств защиты растений, стимуляторов их роста, минеральных удобрений), текстильное производство (с крашением тканей и обработкой их другими химическими средствами).
7. Metallургия (черная и цветная).
8. Угольная, горнодобывающая промышленность, добыча и переработка торфа, сапропеля.
9. Производство, сохранение, утилизация и уничтожение боеприпасов всех видов, взрывных веществ и ракетного топлива.
10. Производство электроэнергии и тепла на базе органического топлива.
11. Промышленность строительных материалов (производство цемента, асфальтобетона, асбеста, стекла).
12. Целлюлозно-бумажная промышленность.
13. Деревообрабатывающая промышленность (химическая переработка древесины, производство древесностружечных и древесноволокнистых плит и др. с использованием синтетических смол, консервирование древесины просачиванием).
14. Машиностроение и металлообработка (с литьем из чугуна, стали, цветных металлов и химической обработкой).
15. Строительство гидроэнергетических и гидротехнических сооружений и мелиоративных систем, включая хвостохранилища и шламонакопители.
16. Строительство аэропортов, железнодорожных узлов и вокзалов, автовокзалов, речных и морских портов, железнодорожных и автомобильных магистралей, метрополитенов.
17. Животноводство (животноводческие комплексы производительностью свыше 5 000 голов и птицефабрики).
18. Производство пищевых продуктов (мясокомбинаты, молокозаводы, сахарозаводы, спиртзаводы).
19. Обработка продуктов и переработка отходов животного происхождения (переработка кожи, изготовление клея и технического желатина, утильзаводы).
20. Строительство канализационных систем и очистных сооружений.
21. Строительство водозаборов поверхностных и подземных вод для централизованных систем водоснабжения населенных пунктов, водообеспечения мелиоративных систем, отдельных промышленных предприятий; строительство водозаборов минеральных вод.
22. Объекты, которые вызовут трансграничное воздействие и обусловленные международными конвенциями и директивами.

* **Примечание.** А также кроме указанных Постановлением Кабинета Министров Украины видов деятельности и объектов, все производства и объекты I, II и III класса опасности по санитарной классификации предприятий, производств и сооружений соответственно "Государственным санитарным правилам объектов планирования и застройки населенных пунктов".

СОДЕРЖАНИЕ

	С.
1 ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ	1
2 СТРУКТУРА И СОСТАВ РАЗДЕЛА ОВОС.....	4
ОСНОВАНИЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕНИЯ ОВОС	4
ФИЗИКО-ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ РАЙОНА И ПЛОЩАДКИ (ТРАССЫ) РАЗМЕЩЕНИЕ ОБЪЕКТА ПРОЕКТИРОВАНИЯ.....	5
ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ОБЪЕКТА ПРОЕКТИРОВАНИЯ.....	5
ОЦЕНКА ВОЗДЕЙСТВИЙ ПЛАНИРУЕМОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА ОКРУЖАЮЩУЮ ПРИРОДНУЮ СРЕДУ	6
Общие требования	6
Климат и микроклимат	6
Воздушная среда	7
Геологическая среда	8
Водная среда	8
Почвы	9
Растительный и животный мир, заповедные объекты	9
ОЦЕНКА ВОЗДЕЙСТВИЙ ПЛАНИРУЕМОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА ОКРУЖАЮЩУЮ СОЦИАЛЬНУЮ СРЕДУ.....	10
ОЦЕНКА ВОЗДЕЙСТВИЙ ПРОЕКТИРУЕМОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА ОКРУЖАЮЩУЮ ТЕХНОГЕННУЮ СРЕДУ	10
КОМПЛЕКСНЫЕ МЕРОПРИЯТИЯ ПО ОБЕСПЕЧЕНИЮ НОРМАТИВНОГО СОСТОЯНИЯ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ И ЕЕ БЕЗОПАСНОСТИ	11
3 ОЦЕНКА ВОЗДЕЙСТВИЙ НА ОКРУЖАЮЩУЮ СРЕДУ ПРИ СТРОИТЕЛЬСТВЕ	12
4 ЗАЯВЛЕНИЕ ОБ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ПОСЛЕДСТВИЯХ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	13
5 ТРЕБОВАНИЯ К ОВОС В СХЕМЕ ИНВЕСТИЦИОННОГО ПРОЦЕССА СТРОИТЕЛЬСТВА	13
Приложение А (обязательное) ОСНОВНЫЕ ТЕРМИНЫ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ	14
Приложение Б (справочное) ЗАКОНЫ И КОДЕКСЫ УКРАИНЫ, МЕЖДУНАРОДНЫЕ КОНВЕНЦИИ И СОГЛАШЕНИЯ, РАТИФИЦИРОВАННЫЕ УКРАИНОЙ, ОТНОСИТЕЛЬНО ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ	15
Приложение В (справочное) ВЫПОЛНЕНИЕ ОВОС В СХЕМЕ ИНВЕСТИЦИОННОГО ПРОЦЕССА СТРОИТЕЛЬСТВА	17
Приложение Г (обязательное) ЗАЯВЛЕНИЕ О НАМЕРЕНИЯХ.	19
Приложение Д (обязательное) ЗАДАНИЕ НА РАЗРАБОТКУ МАТЕРИАЛОВ ОВОС	21
Приложение Е (обязательное) ПЕРЕЧЕНЬ ВИДОВ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ И ОБЪЕКТОВ, КОТОРЫЕ ПРЕДСТАВЛЯЮТ ПОВЫШЕННУЮ ЭКОЛОГИЧЕСКУЮ ОПАСНОСТЬ	22